

Aastaaruanne 2017

Tabel 1

Maakonna/linna nimi	Elanike arv (01.12.16)	KOV-de arv maakonnas	Üldkasutatavate raamatukogude arv	Harukogude arv	Kokku
Ida - Virumaa	148667	20	25	13	38

Rahvaraamatukogude arv 2017. aastal ei muutunud. Aasta lõpus oli maakonnas 25 rahvaraamatukogu, neist 19 küla-, 2 linna- ja 4 keskraamatukogu, sh 1 maakonna keskraamatukogu. Haruraamatukogusid oli 13.

1.Põhilised tegevussuunad

- Aasta märksõnaks võib lugeda haldusreformi. Kuigi haldusreformijärgsed uued vallad on alles kujunemisprotsessis, olid muutused 2017.aastal juba tajutavad.

Maakonna rahvaraamatukogude arv vähenes 5 võrra – Avinurme, Ulvi, Lohusuu ja Piiksi raamatukogud liitusid Jõgeva maakonnaga ning Aseri raamatukogu Lääne-Virumaaga. Seoses sellega tuli 4 Jõgeva maakonnaga liituval raamatukogul vahetada raamatukoguprogrammi - liituda RIKS-ga. See tõi neile raamatukogudele kaasa palju lisatööd raamatukirjetega.

- Mitu raamatukogude reformi viidi läbi endises Mäetaguse ja uues Alutaguse vallas, kus raamatukogud liideti huvikeskuse koosseisu.
- Aseris algas liitumise ettevalmistamine Kunda ja Viru-Nigula raamatukoguga.
- Maakonna elanike arv vähenes 2485 inimese võrra, sealhulgas suurtes linnades 2005 inimese võrra. See avaldab mõju ka raamatukogude põhinäitajatele, mis maakonnas tervikuna langesid.
- Külakogude külastatavus küll kasvas, kuid selle põhjuseks võib olla hoolikam statistika täitmine. Näit. registreeriti ka postipunkti külastused.
- Mitu raamatukogu (Iisaku, Püssi, Kiviõli) tähistasid erinevate tegemiste ja sündmustega juubeleid.

Jõhvi Keskraamatukogu:

- Jätkus töö raamatufondiga - Tammiku varufondi korrastamine, topelteksemplaride ja arvel mitteolevate eksemplaride mahakandmine.
- Viidi jätkuvalt läbi lugemist arendavaid üritusi.
- Jätkus projektitöö, mille tulemusena pakutakse käesoleval aastal lugejatele uusi teenuseid.
- Raamatukoguhoidjate pädevuse hoidmisel ja tõstmisel oli maakonnaraamatukogul jätkuvalt kandev roll.
- Märkimisväärne oli koostöö ETKA Andrasega elukestva õppe toetamiseks.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

- Kui eelnevalt on lasteosakonna ja lugemissaali tööd häirinud iga-aastased remondid, siis 2017. a. töötati aastaringsest uutes tingimustes. Vaatamata sellele, et lugemissaali ruumid on väiksemad, ei ole see mõjutanud lugemissaali ja lasteosakonna külastatavust. Kõik näitajad eelpool nimetatud osakondades on tõusnud.
- KRK lugemissaali töötajad on loonud kasutajasõbraliku keskkonna. Selleks on paigutatud enamus fondist saali, vormistatud püsinäitused oma kodukandi tutvustamiseks, toodud lugejatele lähemale

audio- ja videoteavikud.

- 2017. aasta oli pühendatud lastele ja noortele. Sellest tulenevalt olid paljud üritused ja näitused suunatud just lastele ja noortele.
- Jätkati arvutialaste koolituste korraldamist. 2017.a toimus 70 koolitust.

Sillamäe Raamatukogu:

- 2017.aasta põhieesmärk oli raamatukogu kolimine ning uues asukohas tegevuse korraldamine.
- Toimused muudatud keskraamatukogu struktuuris. Sellest tulenevalt muutus Sillamäe Linna Keskraamatukogu nimetus.
- Laste ja noorte kultuuriaastal lähtuti ürituste korraldamisel aasta teemast. Lisaks paljudele üritustele said lapsed ja noored sellel aastal oma kasutusse uued ruumid kaasaegse sisustuse ja internetiühendusega.

Narva Keskraamatukogu:

- Viidi läbi 1067 üritust (763 raamatukoguüritust, 250 väljapanekut, 46 näitust jne), millest võttis osa 14142 külastajat. 24 üritust viidi läbi väljaspool maja.
- Suurt tähelepanu pöörati laste lugemisharjumuste kujundamisele ja huvitegevuse korraldamisele. Lastele toimus 630 üritust, millest võttis osa 7827 inimest.
- Raamatukogu jätkas väljaspool maja toimuvatel üritustel osalemist. Üritusi korraldati 24 korda.
- Raamatukogu tegi kingituse EV100 aastapäevaks projektiga „100 luuletust Eestimaast“.
- Suvekuudel tegutses aiandusühistus Družba 3 kuud Suvila raamatukogu. Joaoru Puhkemajas avati laste lugemisnurk, kus vahetatakse järjepidevalt uusi lasteraamatuid.
- Jätkus koostöö erinevate kultuuriseltsidega.
- Ameerika Teabepunktis tegutses inglise keele klubi, kus toimusid keelekonsultatsioonid ja suhtlusringid. 2017. aastal juhendas suhtlusringe vabatahtlik Ameerika Ühendriikidest.
- Narva Keskraamatukogu ja Lux Express korraldasid raamatukogusõpradele kampania „Hea raamatu seltsis on reisimine mõnusam“. Lugejad said kasutada soodsamaid reisivõimalusi.

Tegevused laste ja noorte kultuuriaastal

Laste ja noorte kultuuriaastat tähistati raamatukogudes erinevate sündmustega.

Aasta algul tutvustas maakonna raamatukogutöötajate seminaril teema-aastat laste ja noorte kultuuriaasta projektijuht Marju Kask. Elamustuuri Laste Vabariik toimumise ajal Narvas, Jõhvis, Sondas ja Vokas olid kaasatud ka kohalikud raamatukoguhoidjad.

Aasta jooksul korraldati traditsioonilisi üritusi: kohtumisi kirjanikega (Iisaku, Avinurme, Kurtna) ning näitusi ja väljapanekuid (Aseri, Lohusuu, Ulvi, Kurtna, Maidla, Avinurme, Kiviõli, Kohtla-Järve KR). Viidi läbi kirjandushommikuid, viktoriine (Avinurme, Kohtla-Järve KR) ja põnevaid mängu (Iisaku, Pagari) ning peeti raamatukogupiknikku (Iisaku). Kurtnas lõbustas lapsi kloun Vedru, Sinimäel piraat ja papagoi. Kiviõli lapsed kinkisid raamatukogule 249 järjehoidjat. Järjehoidjaid ja sõbrapaelu valmistati ka Jõhvi Keskraamatukogus. Narva-Jõesuus tähistati pidulikult rahvusvahelist lasteraamatupäeva. Kooli lõpuaktusel autasustati linnaraamatukogu parimaid lugejaid. Maidla raamatukogus tähistati kogu kooliga südamenädalat, kus muuhulgas kõnniti 5 km ja seletati lahti tervisealaseid vanasõnu.

Jõhvi Keskraamatukogus soetati graafikalaud ning Kiviõlis ja Jõhvis viidi läbi graafikalaua koomiksi joonistamise töötoad. Narvas avati firma Palmako kingitud laste mängumaja Otto. Osaleti lastele suunatud projektis „Laste Vabariik“, mille raames toimus üritus Narva Noortekeskuse territooriumil.

2. Juhtimine

2.1 Raamatukogudevõrgu struktuur ja nõukogud:

2017.aasta algusest liideti Mäetaguse valla raamatukogud Mäetaguse huvikeskuse koosseisu. Seoses uue Alutaguse valla loomisega nimetati 1. jaanuarist 2018 Mäetaguse huvikeskus ümber Alutaguse huvikeskuseks, mille struktuuri kuuluvad lisaks endise Mäetaguse valla raamatukogudele ka endise Illuka ja Alajõe valla raamatukogud, kultuuritöötajad ja noortekeskus. Iisaku ja Tudulinna raamatukogud jäid esialgu iseseisvateks.

Raamatukogu nõukogud on olemas ainult keskraamatukogudes. Mitmed raamatukogutöötajad leiavad, et nõukogude tegutsemiseks puudub vajadus. Leitakse, et probleemide tekkimisel saab pöörduda omavalitsuste volikogude haridus- ja kultuurikomisjoni poole. Avinurmes on olemas raamatukogu aktiiv. Kuremäe raamatukogus avaldavad lugejad soove nii ürituste korraldamisel kui raamatute ja ajakirjade tellimisel. Toila raamatukogus pole seni nõukogu olnud, kuid seoses raamatukogudevõrgu suurenemisega võib kaaluda ühise nõukogu moodustamist.

Jõhvi Keskraamatukogu nõukogu 2017. aastal koos ei käinud. Ühe põhjusena võib nimetada asjaolu, et vallas vahetus võim ja uued vallapoolsed esindajad raamatukogu nõukokku jäid valimata.

Sillamäe Raamatukogu:

2017.a möödus raamatukogule kolimise tähe all. Seoses kolimisega korraldati ümber ka raamatukogu struktuur. Aasta alguses asus raamatukogu eraldi kolmes kohas: keskraamatukogu Kalda tänaval, haruraamatukogu Geoloogia tänaval ja lasteosakond V.Majakovski tänaval.

Suvel kolis lasteosakond Kalda tn. raamatukokku, mis hakkas tegutsema haruraamatukoguna. Esimesel korrusel teenindatakse täiskasvanuid, teisel korrusel lapsi.

Endise Geoloogia tn haruraamatukogu ja suur osa Kalda tn. raamatukogu raamatufondist viidi üle uude hoonesse Viru 26 (Sillamäe Gümnaasiumi esimene korrus) ning sellel aadressil asuv raamatukogu hakkas tegutsema keskraamatukoguna. Keskraamatukogu täidab ka Sillamäe Gümnaasiumi kooliraamatukogu ülesandeid põhikogu osas.

27.06.2017 kinnitati Sillamäe raamatukogu uus põhimäärus, kus on fikseeritud kõik muudatused, sh raamatukogu uus nimetus. Sillamäe Linna Keskraamatukogu asemel on nüüd Sillamäe Raamatukogu.

Sillamäe Linnavalitsuse 02.02.2017 määrusega võeti vastu raamatukogu arengukava aastateks 2017-2021.

Raamatukogu direktori käskkirjaga kehtestati uus "Arvutitöökohta ja traadita andmesidevõrgu (WiFi) kasutamise eeskiri".

Raamatukogu nõukogu on kompetentne ja alati abivalmis ning osaleb aktiivselt raamatukogu üritustest läbiviimisel.

Narva Keskraamatukogu:

Narva Keskraamatukogu nõukogu koosolek toimus 1 kord, kus kiidet heaks arengukava 2017. aasta tegevuskava ja ürituste kava ning kiideti heaks 2016. aasta tegevuskava aruanne.

2.2 Eelarve

Tabel 2

Põhieelarve	Seisuga 31.12.16. €	Seisuga 31.12.17 €	Muutus %

Eelarve kokku	2449,785	2683,258	10%
sh keskraamatukogud	1830,997	2008,349	10%
Personalikulu	1690,989	1777,365	5%
sh keskraamatukogud	1291,789	1348,691	4%
Komplekteerimiskulu	362,822	373,783	3%
sh KOV-lt	127,816	138,013	8%
sh riigilt	232,2	233,76	0
sh keskraamatukogud	241,643	251,007	4%
sh KOV-lt	55,687	65,117	17%
sh riigilt	183,39	183,98	0
Infotehnoloogiakulu	50,745	54,196	7%
sh keskraamatukogud	28,995	30,946	7%

2017.a tõusis maakonna raamatukogude eelarve tervikuna 10% ja seda suuresti keskraamatukogude arvelt. Personalikulud suurenesid vaid 5%. Külaraamatukogude eelarve suurenes 4 % ja personalikulud 8%.

Jõhvi Keskraamatukogu eelarve suurenes 7% võrra ja tööjõukulud 8% võrra. Tervikuna oli personalikulude kasv isegi suurem ja seda 4 töötaja riigipoolse tegevustoetuse suurenemise arvel. Vallapoolsed majandamiskulud vähenesid, kuna selleks aastaks polnud eriti mahukaid remonttöid planeeritud. Lisafinantseeringuna saadud mitmed projektitoetused tõstsid oluliselt eelarve mahtu ning sellest oli tingitud majandamiskulude kasv.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu eelarve vähenes võrreldes 2016.aastaga 3,06%. Üheks põhjuseks on kindlasti kokkuvõtte majanduskulude osas seoses keskraamatukogu lugemissaali kolimisega lasteosakonnaga ühte hoonesse 2016.aasta septembris.

Personalikulude osas eraldas linnavalitsus aastaks 11 kuu palgafondi – töötasud tõusid alampalgalistel, teistel töötajatel eelmisel aastal palgatõusu ei olnud. „Tänu“ töötajate töövõimetuslehtedel viibimisega tuldi aasta lõpuks etteantud palgafondiga toime ja töötasusid või koormust vähendada ei pidanud.

Infotehnoloogia kulude vähenemine tulenes sellest, et 2016.aasta lõpus sai kokkuhoitud majanduskulude arvelt kasutada vahendeid arvutipargi uuendamiseks. 2017.aasta eelarves sellist kokkuvõtet ei olnud.

Sillamäe raamatukogu eelarve tervikuna kasvas võrreldes 2016.a 54% . Personalikulude kasv oli ainult 2% ja seda miinimumpalkade tõusu tõttu. Omavalitsuse poolt eraldatud komplekteerimissummad kasvasid lausa 71%. Tegelikult tähendab see tõus aga seda, et raamatukogu sai tagasi 2016.a-l eelarve vähendamise tulemusel kärbitud komplekteerimisrahad. Eelarve majandamiskulud kasvasid raamatukogu Kalda tn majas teostatud remonditööde tulemusel. Nimelt kohandati maja II korruse ruume lasteraamatukogu jaoks. Raamatukogul oli ka investeeringuid infotehnoloogiasse summas 39240 eurot. Selle raha eest uuendati kogu arvutitehnika.

Narva Keskraamatukogu 2017. aasta eelarvest moodustasid tulud omavalitsuselt 686020 eurot (kasv eelmise aastaga võrreldes 0,95%) ning tulud riigilt 82990 eurot (+0,72%), tulu muudest allikatest oli kokku 37520 eurot (+40,07%).

Tööjõukulu oli 565490 eurot (võrreldes eelmise aastaga 6% rohkem), mis moodustab 82,43% omavalitsuse eelarvest. Komplekteerimiskulud 98270 eurot moodustavad omavalitsuse eelarvest

2,82%.

Komplekteerimiskulud (98270 eurot) katsid kohalik omavalitsus (19,74%), riigi rahastus (78,95%) ja muud allikad (1,31%).

Kohaliku omavalitsuse poolt info- ja kommunikatsioonikuludeks eraldatud rahastus võimaldas tasuda RIKSi ja viirusetõrjeprogrammi eest.

Lisarahastust infotehnoloogia ostuks saadi Ameerika Ühendriikide projektist.

2.3 Projektid

Tabel 3 (täielik loetelu)

Projektid, toetused (Kellelt saadud?)	Periood	Eraldatud summa	Projekti üldmaksumus
Toila raamatukogu projekt raamatu „Eesti „Kultaranta” trükkimine“ KulKa Ida-Viru eksp.grupp	sügis, 2017	400,00	
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Ida-Viru raamatukoguhoidjate suveseminar 1.-2.06.17“ / Kultuuriministeerium	16.05. - 20.06.2017	1200,00	1798,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Ida-Virumaa raamatukoguhoidjate teabepäev Sillamäe Keskrmk-s“ / Kultuuriministeerium	01.12. - 21.12.2017	230,00	403,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Emakeelepäeva tähistamine Jõhvi Keskrmk-s“ / KulKa Ida-Viru eksp.gr.	01.03. - 31.03.2017	235,00	413,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Kirjanduslik-muusikaline kohtumine Anne Maasiku ja Heikki Rein Veromanniga“ / KulKa Ida-Viru eksp.gr.	01.04 - 10.05.2017	200,00	300,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Üle-eestiliste raamatukogupäevade tähistamine Jõhvi Keskraamatukogus“ / KulKa Ida-Viru eksp.gr.	02.10 - 30.11.2017	300,00	400,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Sügiskoolivaheaja raamatukogu laager Jõhvi lastele“ / HMN	01.10 - 15.11.2017	800,00	917,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „TÕN-i tähistamine Jõhvi Keskrmk-s / KulKa Ida-Viru eksp.grupp	01.10 - 26.11.2017	170,00	305,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Kunst digitehnika“ / Tallinna Keskrk	28.08. - 30.09.2017	775,00	875,00
Jõhvi Keskraamatukogu projekt „Esitlustehnika ostmine“ / PRIA Leader	09.02. - 31.12.2017	3880,00	4311,00
Jõhvi Keskraamatukogu toetused	KOKKU	7790,00	9722,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Rahvusvaheline lasteraamatupäev Narva Keskraamatukogus / HMN	13.02. - 09.04.2017	390,00	468,00

Narva Keskraamatukogu projekt „Suvised lugemise programm”/ HMN	08.05.- 17.09.2017	150,00	180,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Kodulugu Narva Keskrmk-s”/ KulKa	14.08.17 – 10.06.2018	500,00	667,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Teater algab raamatust: üritused lastele”/ HMN	16.10. – 10.12.2017	272,00	326,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Jõulukoolivaheaeg Narva Keskraamatukogus”/ HMN	13.11.17 – 06.01.2018	200,00	267,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Jõulukoolivaheaeg Narva Keskraamatukogus” / HMN	4.11.16 – 15.01.17	500,00	600,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Raamatukogu sõidab lasteaiale külla” / HMN	23.08.16 – 08.06.2017	350,00	420,00
Narva Keskraamatukogu projekt „Eesti kirjanikud Narval!”/ HMN	01.09.16 – 31.05.2017	600,00	720,00
Narva Keskraamatukogu projekt „The Embassy of the United States of America, Grant SEN100-17-GR051	06.09.17 – 31.08.2018	37516,00	37516,00
Narva Keskraamatukogu toetused	KOKKU	40478,00	41164,00

Nagu tabelist nähtub said maakonnas projektitoetust vaid 3 raamatukogu.

Sillamäe raamatukogu 2017.a lisarahastust ei taotlenud, kuna kogu personal oli ümberkorralduste ja kolimisega hõivatud. Kahjuks Avinurme raamatukogu ja Kohtla-Järve Keskraamatukogu oma projektidele (laste luulekonkurss) rahastust ei saanud.

Tore projekt sai teoks Ahtme haruraamatukogus. Nimelt kaunistati raamatukogu hoone tänavakunstoffestivali Stencibility (Mextonia) raames seinamaalingutega, mis muutsid raamatukogu välisilme atraktiivsemaks. Selle projekti algatajaks oli Ahtme Gümnaasiumi õpetaja. Raamatukogu sai linnalt värvide eest tasumiseks lisaraha.

Maakonna keskraamatukogu tegevuses on projektitoetused väga olulised. Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programme toel korraldas Jõhvi Keskraamatukogu juba mitmendat aastat järjest Ida-Viru rahvaraamatukogude 2-päevast suveseminari, mis on töötajate poolt hinnatud koolitusvorm ning kodulooteemalise jõuluseminari. Hasartmängumaksu Nõukogu toetuse eest viidi Jõhvi Keskraamatukogus läbi laste seas populaarne koolivaheaja laager, mis pakkus lastele sügiskoolivaheajal mitmekülgset tegevust. Leader projektiga soetati esitlustehnikat.

Projektitoetustest saadav raha suurendas raamatukogude võimalusi erinevate ürituste korraldamisel, mis aitab muuta inimeste elukeskkonda atraktiivsemaks ning tuua raamatukogusse uusi lugejaid.

Vaatamata korraldatud koolitustele kasutavad võimalust kirjutada kultuuriprojekte ürituste rahastamiseks endiselt ühed ja samad raamatukogud.

2.4 . Personali koosseis, juhtimine ja areng

2017. a lõpuks oli maakonnas 158 raamatukoguhoidjat, neist osalise tööajaga 23 raamatukoguhoidjat.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Möödunud aastal toimus personali koosseisus mitmeid muudatusi. Kaks komplekteerimisosakonna raamatukoguhoidjat lahkusid töölt. Nendele ametikohtadele toimus asutusesisene konkurss. Kaks aastat teenindusosakonda juhtinud töötaja soovis vahetada ametikohta ja asus alates 1. septembrist tööle komplekteerimisosakonna raamatukoguhoidjana. Teiseks komplekteerimisosakonna töötajaks valiti senine laenusosakonna raamatukoguhoidja. Tema asemele võeti tööle uus inimene Kohtla-Järve Keskraamatukogust.

Teenindusjuhi ametikohale toimus avalik konkurss. Selle tulemusel asus alates 17. oktoobrist tööle uus teenindusjuht, kes varem töötas maakonnalehe ajakirjanikuna. Teenindusjuhi töölevõtmine sai aluseks edaspidisele struktuurimuudatusele, mis kinnitati Jõhvi Vallavalitsuse poolt aasta lõpus ja hakkas kehtima 2018. aasta algusest. Sellest tulenevalt alluvad nii laste- kui ka teenindusosakond teenindusjuhile. Senise lasteosakonna juhataja ametinimetuseks saab lastetöö spetsialist.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Lasteosakonnas vahetus töötaja.

Sillamäe Raamatukogu:

2017.a aprillikuus koondati üks raamatukoguhoidja ametikoht, et tõsta ülejäänud personali töötasu. Aasta jooksul toimus ka mitmeid töötajate ümberpaigutamisi seoses raamatukogu struktuuri muutmisega.

Personali üldkoosolekutel arutati 2016.a töötulemuste ja probleemide üle, pandi paika 2017.a eesmärgid. Toimus töötajate töötervishoiu, töö- ning tuleohutusala juhendamine.

Probleemiks jääb spetsialistide mittekonkurentsivõimeline töötasu, mis teeb keeruliseks järelkasvu kindlustamise ja mis on vastuolus kõrgete kvalifikatsiooninõuetega.

Narva Keskraamatukogu:

Regulaarselt toimusid juhtkonna koosolekud ning kord kuus kõikides raamatukogudes üldkoosolekud.

Koondamisi polnud. Võeti tööle täiskohaga Innovatsioonilabori MakerLabi IT-spetsialist, üks raamatukoguhoidja viidi tervislikel põhjustel täiskohalt üle 0,5 kohale.

2.4.1 Ülevaade täienduskoolitusest

Raamatukogutöötajad osalesid 124 erineval koolitusel, kokku 1447 tunni ulatuses ning koolitustele kulus 1706 eurot. Enamik koolitusi olid seotud erialase kompetentsi tõstmisega. Koolitustel käimist takistab see, et sellel ajal on ühe töötajaga raamatukogu kasutajatele suletud. Samuti on väikevaldade raamatukogude puhul takistuseks koolitusraha nappus ning halb transpordiühendus. Sageli olid ainsad koolitused maakonnaraamatukogu õppepäevad. Veebikoolitustel, mis on lühemad, säästavad aega ja sõidukulusi, keegi ei osalenud.

Lisaks erialastele koolitustele käisid raamatukogutöötajad tööohutuse, esmaabi, tuleohutuse ja teistel töökorralduslikel kohustuslikel koolitustel. Osaleti üleriigilistel üritustel, raamatukogutöötajate laagrites, konverentsidel, infopäevadel. Üheskoos sõideti koolitustele Lääne-Virumaa Keskraamatukokku, täiskasvanud õppijate foorumile Tallinna, ETKA Andrase raamatukoguhoidjate seminarile, maaraamatukoguhoidja teabepäevale Eesti Rahva Muuseumisse ning maaraamatukoguhoidja päevale Haapsallu.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Osaleti 38 põhiliselt erialastel koolitusel.

Läbi aasta jätkati maaraamatukogude nõustamist telefonitsi, meilitsi ning raamatukogudes kohapeal raamatufondi korrastamise osas, Urrami uuenduste tutvustamisel ja teistes erialastes küsimustes. Alajõe raamatukogus aidati läbi viia inventuuri; Lohusuu, Piiksi, Kuremäe ja Kurtna raamatukogusid aidati raamatufondi korrastamisel.

Sillamäe Raamatukogu:

Tänu Jõhvi Keskraamatukogu korraldatud koolitustele said Sillamäe raamatukogutöötajad end pidevalt erialaselt täiendada. Detsembrikuu maakonna raamatukogutöötajate seminar toimus Sillamäe raamatukogus.

Häid praktilisi oskusi ning inspiratsiooni andsid jätkuvalt raamatukogude suveseminarid. Osaleti Ida-Viru maakonna raamatukogutöötajate suveseminaril Mäetagusel ning rahvaraamatukogude suveseminar-laagris Haapsalus.

Kasutati võimalust osaleda tasuta koolitustel, näiteks Kõrgematel Riigikaitsekursustel, kus lektoriteks olid Juri Ratas, Andres Anvelt, Raivo Vare, Toomas Alatalu jt.

Üks raamatukoguhoidja lõpetas Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse infotehnoloogia eriala.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Osaleti 30 koolitusel, mis on võrreldes eelmise aastaga mõnevõrra vähem (2016 – 34). Maakonna raamatukogu korraldatud koolitusi oli 8. Kokku said koolitust 27 töötajat. Tundides 548 AT.

Koolitust saadi paljudel erinevatel teemadel: emakeelepäev, biblioteraapia, autoriõigus, noored ja raamatukogu, inimkaubandus, erireligioonid ja kultuurid jt. Koolitajateks olid Rahvusraamatukogu, Lääne-Virumaa KRK, Eesti Lastekirjandusekeskus, Jõhvi KRK, ANDRAS, Tööinspeksioon, Ida-Prefektuur jt.

Suurematest koolitustest võib välja tuua Rahvusvahelise Kaitseuuringute Keskuse korraldatud venekeelsed kõrgemad riigikaitsekursused, maakonnaraamatukogu korraldatud suveseminar Mäetagusel, rahvaraamatukogude suveseminar Haapsalus, õppereis Soome raamatukogudesse.

Enesetäiendamiseks loevad töötajad ajakirja „Raamatukogu“, et kursis olla Eestis ja mujal maailmas raamatukogunduses toimuvaga. Osalemine erinevatel üritustel laiendab ka töötajate silmaringi. Lisaks oma raamatukogu üritustele käidi kirjanikega kohtumas ka Jõhvi Keskraamatukogus.

Narva Keskraamatukogu:

Eelarves puuduvate koolituskulude tõttu osaleti põhiliselt tasuta koolitustel või projektidest rahastatud koolitustel.

Kaks töötajat osales 5-päevasel praktilisel Tallinna Keskraamatukogus.

Üks töötaja lõpetas ja kaks õpivad Tartu Ülikooli Narva Kolledžis erinevatel erialadel.

Kaks töötajat läbisid „MS Excel“ koolituse IDA-Virumaa Kutsehariduskeskuses ja kaks töötajat IT-alase e-õppe koolituse.

Eesti keele kursustel käis 16 töötajat.

Lisa 1

2.4.2 Maakonnaraamatukogu korraldatud koolitused:

Tabel 4

Koolituse aeg	Koolituse teema	Koolitaja	Koolituse maht/keskus	Raamatu koguhoidjate arv/	Eelarve/Koolituse kulutatud summa

				KOV-de arv	
08.02.17	Veebi-ja turundustekstide koostamine	Kaire Viil, TTÜ Virumaa Kolledž	5 ak t.	26/11	133,45
14.03.17	Raamatukogud 2017, ERÜ tegevusest ja visioonidokumendist „21 sajandi raamatukogu“, laste ja noorte kultuuriaastast, lugemisprogrammist "Aitan lapsi raamatute juurde", kohtumine Margit Kilmetsaga	Ülle Talihärm, KM raamatukogunõunik, Katre Riisalu, ERÜ esinaine Marju Kask, laste ja noorte kultuuri-aasta projekti-juht Anneli Kengsepp, ELK	5 ak t.	34/15	128,24
11.04.17	Ringkäik Kohtla-Järve KR lasteos. ja teatme- ja lugemissaalis, ringkäik TTÜ Virumaa Kolledžis. Töötuba: toiduainete analüüsid, nitraatide ja C-vitamiini sisaldus köögiviljades		6 ak t.	30/12	68,04
05.05.17	Ringkäik Eesti Rahva Muuseumis. Lähte Ühisraamatukogu külastamine		4 ak t.	48/11	847,00
01.- 02.06.17	Suveseminar Mäetaguse rahvamajas: 1. päeval: Haldusreformist, Mäetaguse valla kogemusest kultuuriasutuste ühise juhtimise alla viimisel. Kuidas ja mida saame muuta teeninduses, et olla loov ja eriline? 2. päeval: Tervislik toitumine töökohal	Tauno Vöhmar, Mäetaguse vallavanem Aeternum Koolitus ja Konsultatsioonid Kättrin Karu, Tervise Arengu	13 ak t	32/12	1420,73

	Kohtumine kohaliku poetessi Virve Osilaga	Instituut			
05.10.17	Suhtlus eri religioonide esindajatega	Roland Karo, Tartu Ülikooli usuteaduse lektor	5 ak t.	30/13	300,03
08.11.17	Autoriõigusest Kirjanike tuur	Ivi Smitt, Eesti Rahvusraamatukogu Vahur Afanasjev, Silvia Urgas, Piret Jaaks, Apo Ilves	4,5 ak t	24/11	21,00
07.12.17	Aastalõpuseminar Sillamäe Linna Keskraamatukogus Ekskursioon Sillamäel, kultuurikeskuses, muuseumis		3 ak t	45/14	267,5
KOKKU					3185,99

Koolitustel õpiti orienteeruma eesti kirjanduses, korraldama infovahetust ja ühistegevust, arendades koostööd erinevate raamatukogudega ja partneritega, õpiti suhtlemispsühholoogia aluseid, erinevaid suhtlemistehnikaid ja suhtlemist eri religioonide esindajatega. Lisaks õpiti analüüsima raamatukogutööd, tundma suhtekorralduse ja turunduse põhimõtteid ja meetodeid, raamatukogu juhtimist, lugejateenindust, oma tööga seotud õigusakte ning oskust saavutada tööheaolu. Mitmel õppepäeval räägiti kodulooteemadel. Õppepäevadel räägiti alati ka erialastel päevakajalistel teemadel. Koolitusteemade valikul lähtuti muuhulgas ka maaraamatukogude ettepanekutest ja soovidest. Koolituste tagasisidet on saadud suuliselt ja maaraamatukogude aruannetest. Alati on väga oodatud kahepäevane suveseminar (sel aastal toimus 7. korda), kus raamatukogutöötajad saavad pühenduda täiendkoolitusele ja erialaste kogemuste vahetamisele. Traditsiooniliselt sõideti üheskoos maaraamatukoguhoidja päevale.

Aasta lõpus väljastas keskraamatukogu osalejatele koolitustõendi aasta jooksul läbitud koolituste kohta. Keskraamatukogu korraldatud koolitused ja õppekursioonid tasuti põhiliselt omavalitsuste ja Jõhvi Keskraamatukogu eelarvest. Kultuuriministeeriumi raamatukogude arendamise programmi toetusel viidi läbi kahepäevane suveseminar ning pärandkultuuriteemaline õppepäev Sillamäe raamatukogus. Vähene koolitusraha või selle puudumine raamatukogude eelarves seab keskraamatukogule väljakutse otsida võimalikult soodsaid, kuid heal tasemel koolitusi. Asjatundlike lektorite koolitustasud on aga mitu korda kõrgemad sellest, mida on võimalik maksta. Jätkuvalt kasutati koostööpartnerite abi, kes pakuvad tasuta harivaid koolitusi (näiteks Tervise Arengu Instituut, ETKA Andras). Mitu õppepäeva ühendati raamatukogus toimuva üritusega (näiteks kohtumine Margit Kilumetsaga ja kirjanike tuur). Keskraamatukogu koolitused on ja jäävad ilmselt ka järgneva aastaks enamusele ainsaks enesetäiendamise võimaluseks.

Osavõtjate arvule seab piirid raamatukogu seminarisaal, kus koolitused toimuvad. Saal mahutab max 25 inimest. Suurema osavõtjate arvu korral jääb saal kitsaks ja umbseks. Samas suurte keskraamatukogude, eriti Kohtla – Järve ja Sillamäe töötajate poolne huvi koolitustel osalemiseks on suurem, kui me võimaldada saame. Seetõttu oleme sunnitud aeg-ajalt piirama keskraamatukogude töötajate osavõtjate arvu. Samal põhjusel viisime eelmisel aastal kaks koolitust läbi Jõhvi Vallavalitsuse saalis, kus on avaramad ruumid. Samuti toimus kolm väljasõiduseminari ja suveseminar. Seega kaheksast maakonna raamatukogutöötajate koolitusest toimusid raamatukoguruumides vaid 2. Koolitusruumide probleem ei lahene enne raamatukogu juurdeehituse valmimist. Kuna koolituste korraldamine on maakonna keskraamatukogudele seadusega määratud ülesanne, siis ei peaks ruumide küsimus olema ainult Jõhvi vallavalitsuse lahendada. Kõikidel koolitus- ja teabepäevadel osalesid ka Jõhvi Keskraamatukogu töötajad.

2.4.3 Raamatukogutöötajate avalikud esinemised:

Avalikult tuleb sõna võtta enamusel maaraamatukoguhoidjatest, kes korraldavad suuremaid kirjandusüritusi. Loengute ja ettekannetega esinevad vähesed. Tublimaks esinejaks oli eelmisel aastal jätkuvalt Toila raamatukogu juhataja Lea Rand, kes on ühtlasi ka ERÜ maaraamatukogude sektsiooni esinaine. Lisaks ilmus Lea sulest 2017.aastal ajakirjas Raamatukogu maaraamatukogude tegemistest neli artiklit:

- „Maaraamatukogude sektsioon kogunes Raadile.” Raamatukogu 3/2107
- „Maaraamatukogude sektsiooni 26. suveseminar on ajalooks saanud.” Raamatukogu 4/2017
- „Maaraamatukoguhoidjad tähistasid OMA päeva Haapsalus.” Raamatukogu 6/2017
- „Mida me järgmine kord meisterdame?” Raamatukogu 6/2017

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Esinemas käidi Kohtla-Järve ja Ahtme Pensionäride Päevakeskuses, kus tutvustati uudiskirjandust, Slaavi Põhikoolis käidi projekti „Tagasi kooli“ raames. Ühe ülevaatega esineti Kohtla Ajalooringis.

Sillamäe Raamatukogu:

Raamatukogutöötajad esinesid Sillamäe Gümnaasiumi konverentsil „Sillamäe 10 imet“, Leningradi Oblasti Teadusraamatukogu rahvusvahelisel keskkonnakaitse konverentsil, Sillamäe linnaraadios (rahvuskalendripäevad, kultuuritegelased-juubilarid), rääkisid Sillamäe TV-s raamatukogu sündmustest, linna päevakeskustes kirjanike ning kunstnike elust ja loomingust.

Narva Keskraamatukogu:

Raamatukogutöötajad esinesid erinevates asutustes ja organisatsioonides raamatukoguhoidja ameti ning raamatukogu teenuste tutvustamise ja populariseerimise eesmärgil.

Narva Keskraamatukogu alustas raamatukoguhoidja elukutse populariseerimist loengusarjaga Narva üldhariduskoolides, tegevust jätkatakse 2018. aastal.

LISA 2

2.4.4 Erialahariduse omandamine

Kurtna raamatukogu juhataja õpib Tartu Ülikooli Avatud ülikoolis infokorralduse eriala 2. kursusel. Tudulinna raamatukogu juhataja õpib Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis Majandusinfosüsteemide korraldamise III kursusel.

Jõhvi Keskraamatukogu teenindusjuht Tiia Linnard õpib Lääne-Viru Rakenduskõrgkoolis sotsiaaltööd.

Sillamäe Raamatukogu:

Erialaharidust omavad 8 töötajat, üks töötaja õpib Tallinna Tehnikaülikooli kolledžis infotehnoloogiat.

Narva Keskraamatukogu:

A.Tjagunova lõpetas Tartu Ülikooli Narva Kolledži klassiõpetaja mitmekeelses koolis erialal (integreeritud bakalaureuse- ja magistriõpe).

L.Šaparenko õpib TÜ Narva Kolledži magistriõppes humanitaarainete õpetaja mitmekeelses koolis erialal. V. Petrova õpib samas koolieelse lasteasutuse õpetaja mitmekeelses õppekeskkonnas erialal. TÜ Narva Kolledžis omandatav haridus annab juurde teadmisi tööks lastega just mitmekeelses keskkonnas, samuti keelekümblusmetoodika rakendamisel ürituste läbiviimisel.

2.4.5 Töötajate tunnustamine

Aseri raamatukogu juhataja Heili Nõmmets sai tänukirja „Aasta maaraamatukoguhoidja 2017 „ panuse eest Ida-Virumaa raamatukogunduse arendamisel.

Saka raamatukogu direktor valiti Kohtla valla aukodanikuks.

Kohalike omavalitsuste tänukirjad said Iisaku raamatukogutöötajad Aili Karukäpp ja Hille Väljaotsa, Kurtna raamatukogu juhataja Jaana Toss, Sinimäe raamatukogu juhataja Helgi Kärsten ning Kiviõli Linnaraamatukogu.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Teenindusjuht Tiia Linnard sai Eesti Rahvamajade Ühingu tunnustuse - Kaheksakand 2017. aasta koostööpartner.

Ida-Viru Kesksaigla Vereteenistuse tänukiri raamatukogule hea koostöö eest.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Kohtla-Järve Linnavalitsuse ja volikogu tänukirja sai hea ja tubli töö eest laste lugemisharjumuste kujundamisel lastekirjanduse osakonna raamatukoguhoidja Irina Averina.

Sillamäe Raamatukogu:

Raamatukogu märgiti Ida-Virumaa maavanema tänukirjaga „Ida-Virumaa Aasta raamatukogu“ Raamatukogu direktor Elviira Sidorova pälvis Kultuurkapitali Ida-Virumaa ekspertgrupi aastapremia 2017.a tegevuse eest.

Neli juubilarid said Sillamäe linna tänukirja.

Üks töötaja sai Ida-Virumaa Omavalitsuse Liidu tänukiri „Aasta terviseedendaja“.

Narva Keskraamatukogu:

Narva Keskraamatukogu tunnustas asedirektorit tiitliga „Aasta Tegija 2017“.

Tamara Lukka sai Kultuuriministeeriumi tänukirja pikaajalise panuse eest Narva Keskraamatukogu tegevusse.

2.5 Raamatukogu haldusjuhtimine. Haldustegevuse üldiseloostus. Raamatukogu ruumid ja asukoht.

LISA 3

Kõik raamatukogud on kohalike omavalitsuste halduses. Asukohti peetakse üldjuhul heaks. Paljud asuvad keskustes samas hoones mõne muu asutusega (lasteaed, rahvamaja, kool, vallamaja). Toila raamatukogu juhataja peab asukohta heaks, kuid kuna valla asulate vahel puudub ühistransport, on raamatukogu külastamine paljudele lugejatele raskendatud.

Alajõe raamatukogu kolis aasta lõpus uutesse ruumidesse endises vallamajas. Seoses sellega tehti ruumides väike sanitaarremont ja osteti ka uued riulid.

Sinimäe raamatukogus, mis asub koolimajas, teostati maja garantiiremont, mille käigus parandati seintesse tekkinud pragusid. Lüganuse raamatukogu Varja laenutuspunktis lahenes puurkaevu rajamisega mitu aastat kestnud veeprobleem. Samuti tehti raamatukogus korda korstnajak.

Narva-Jõesuus parandati raamatukogu sissekäigu varikatust, puhastati katuserenne ja parandati vundamenti ning paigaldati osaliselt uus hüdroisolatsioon. Kiviõli raamatukogu sai tagumisele sissepääsule uue ukse. Püssi raamatukogus vahetati põrandat. Vokas pandi radiaatoritele reguleerimisnupud ja akendele uued lamellkardinad. Saka raamatukogus tehti vajalikke elektritöid. Kuremäe raamatukokku soetati diivan ja diivanilaud.

Ulvi raamatukogus on talvel väga külm. Kuna maja, kus raamatukogu asub, on jahe, siis ei jõua raamatukoguruumis asuv õhk-soojuspump raamatukoguruumi soojaks kütta. Külm on ka Maidla raamatukogus, kus hommikuti võib olla temperatuuriks 12-14 kraadi.

Aseri raamatukogus on probleemiks asumine kõrgemal korrusel, kuhu eakamatel ja liikumispuudega lugejatel on raske tulla. Raamatukogus oleks vaja teha koridori seinte ja väliskoridori lae remont.

Saka raamatukogus on 50 m² ruumis 28 raamaturiiulit, avalik internetipunkt ja postipunkt ja seega on ruumikitsikus suur. Sonda raamatukogu vajab sanitarremonti. Maidla raamatukogu välisfassaad vajab parandamist.

Jõhvi Keskraamatukogus valitseb jätkuvalt ruumipuudus. Arutluse all on olnud lisaruumide leidmine raamatukogule. Üheks variandiks on pakutud Jõhvi põhikooli hoonet, mille ruumidele on vaja leida pärast renoveerimist rakendust. Nimelt on nõukaajal ehitatud koolimaja praeguste standardite järgi liiga suur. Omavalitsus peab leidma lisaruumidele rakendust, et vältida korruste lammutamist. Seetõttu on üheks lahenduseks lasteosakonna kolimine koolimajja. Raamatukogu seisukohalt see kõige parem lahendus ei ole ja seda just asukoha poolest. Nimelt jääksid teenindamata vene lapsed. Ruumipuudusele lahenduse leidmine võtab veel päris palju aega, aga hetkel peame leppima sellega, et Jõhvi Keskraamatukogu füüsiline keskkond meenutab pigem raamatute ladu ega kutsu inimesi, eeskätt noori, siia vaba aega veetma.

Probleemiks on endiselt keldrikorrusel asuv hoidlaruum, mis ulatub väljaspoole raamatukogu hoonet ja selle lagi laseb mitmest kohast vett läbi.

2017.a tehti maja fuajees sanitaarremont ja vahetati välja välisuks. Sellele paigaldati vahetult aasta lõpus tagastuskast, mis võimaldab tagastada teavikuid ajal, kui raamatukogu on suletud. Uue ukse koos tagastuskastiga saime tänu PRIA Leader meetme toetusele.

Ka Jõhvi Keskraamatukogu teine PRIA projekt oli suunatud uute tehnoloogiliste võimaluste pakkumisele raamatukogus. Soetati kaasaegne teler koos kõlaritega võimaldades raamatukogu kasutajatel vaadata kohapeal väärtfilme. Samuti saadi 2 arvutikomplekti arvutikoolituste läbiviimiseks.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Suuremaid ruume vajab jätkuvalt keskraamatukogu laenusosakond. Vastavalt Tööinspektsiooni ettekirjutusele tehti Kohtla-Järve Keskraamatukogu (Pärna 27) kolmes tööruumis põrandatele kapitaalremont. Oru HRK vajab sanitaarremonti. Sompä HRK-s remonditi aasta jooksul hoone küttesüsteemi, tänu millele on nüüd raamatukogus soe. Ahtme haruraamatukogus vajavad remonti fassaad ja siseruumid. Samuti ventilatsioonisüsteemi nõuetekohaseks muutmist, väljavahetamist vajavad ka elektrivalgustid.

2017. a. sattus Ahtme HRK hoone tänavakunstifestivali Stencibility modelliks. Fassaadi maalits tänavakunstnik Martin Roosna pilkupüüdvaks ja ligitõmbavaks, aga see ei asenda suurt remondivajadust.

Sillamäe Raamatukogu:

Kalda tn. raamatukogu 2.korrusel tehti enne lasteosakonna kolimist remont: saali kandvasse seinu tehti täiendav ava ja saali seinad said uue värvkatte.

Uue Viru tn raamatukogu asukoht ja füüsiline keskkond on lugemist ja ühistegevust soodustav.

Narva Keskraamatukogu:

Kinnistute hoonete ja ruumide majandamiseks kulus 2017. aastal 78823 eurot.

Majanduskuludele eraldatud raha võimaldas tasuda kommunaalteenuste eest ja haruraamatukogude üüri täies mahus.

Seoses Ida-Eesti Päästkeskuse ettekirjutuse täitmise paigaldati Narva Keskraamatukokku 2017. aastal tuletõkkeuksed (184352.64 eurot).

Koostöös Ameerika Ühendriikide Suursaatkonna ja Narva Linnavalitsuse Arenduse ja Ökonoomika Ametiga toimusid MakerLabi töökeskkonna parandamiseks Narva Keskraamatukogu 1. korruse ruumides remonditööd. Tööde käigus tehti kosmeetiline remont raamatukogu saalis, MakerLabi ruumis, nende juurde kuuluvas laos ning väikeses ootesaalis. Samuti remonditi osaliselt raamatukogu peasissepääsul paiknev fuajee (176528.25 eurot).

Remonditi lasteosakonna näitusesaal.

2.5.1 Juurdepääs liikumispuudega inimesele.

Juurdepääs liikumispuudega inimesele on hetkel tagatud vaid 6 maakonna raamatukogus (Mäetaguse, Maidla, Kiviõli, Vaivara, Narva KRK ja Kohtla-Järve KRK). Osaliselt on juurdepääs tagatud 7 raamatukogus. Juurdepääs ei ole tagatud enamikus raamatukogudes (25). Põhjus on selles, et enamik raamatukogusid asuvad vanades raamatukogu jaoks kohaldatud majades, kus on kõrge välistrepp ning seetõttu ka kaldtee paigaldamine raskendatud. 5 raamatukogu asuvad ilma liftita hoone II korrusel. Arengukavades pole välja toodud plaane juurdepääsu tagamiseks.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Ratastooliga külastajad pääsevad raamatukokku mööda kaldteed, mis on piisavalt madal. Siseruumides on liikumispuudega inimestele tagatud juurdepääs vaid kuni lugemissaalini. Lugemissaalis asuvat avalikku internetipunkti saab kasutada ka ratastoolis inimene. Kahjuks puudub raamatukogus invatualett.

Tammiku raamatukogusse, mis asub rahvamaja II korrusel, on liikumispuudega inimesel väga raske minna, kuna üles viiv trepp on järskude ja kõrgete astmetega.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Liikumispudega inimestel on raskusi Oru ja Sompa haruraamatukokku pääsemisega, kuigi viimasesse on paigaldatud klubi treppidele liikumist kergendavad käsipuud. Ülejäänud raamatukogudes on sissepääsemiseks kaldteed. KRK lugemissaalis käib küllaltki palju erivajadustega inimesi – Multipleksis OÜ, Invaliidide Ühenduse liikmeid. Kuna Keskraamatukogu lugemissaali ürituste saal asub teisel korrusel, siis on liikumispuudega inimesel raskendatud sinna pääsemine. Sel juhul aitab teda raamatukogutöötaja.

Sillamäe Raamatukogu:

Uues raamatukogus on ratastoolis külastajatele juurdepääs tagatud. Külastajate jaoks on puiestee poolt mugav sissepääs koos kaldteega. Kõik ruumid asuvad esimesel korrusel.

Haruraamatukogus on liikumispuudega inimestele tagatud juurdepääs 1.korrusele.

Narva Keskraamatukogu:

Narva Keskraamatukogus ja Kreenholmi haruraamatukogus ning Laste Loomemaja laenutuspunktis on tagatud juurdepääs liikumispuudega inimestele.

2.6 Raamatukogu arendustegevused infotehnoloogia valdkonnas

Maakonna 3 raamatukogu ja nende haruraamatukogud kasutavad raamatukogutarkvara RIKS (Kiviõli, Sillamäe, Narva), 22 raamatukogu kasutavad raamatukogutarkvara URRAM. IT kulud suurenesid 2016.a.-ga võrreldes 7 %.

Suuremaid arendustegevusi ei olnud. Võeti kasutusele programmide URRAM ja RIKS tootjate poolt tehtud arendusi ja uuendusi. Wi-Fi on olemas 23 maaraamatukogus, puudub 6: Iisaku, Kiikla, Piilsi, Soonurme, Toila ja Ulvi raamatukogus.

Maakonna külaraamatukogudes infotehnoloogilise riist- ja tarkvara soetamisel olulist edasiminekut ei toimunud. Väiksemaid ostusid siiski tehti.

Mäetagusel, Kuremäel, Kurtnas ja Toilas vahetati välja lugejaarvutid . Toila raamatukokku soetati skanner, tänu millele on lihtsam ja kiirem topoteegi haldamine ja mis annab võimaluse vajadusel ja soovi korral pakkuda skanneerimisteenust. Iisakus hangiti töötajaarvutisse uus tarkvara – Open Office kõrval on nüüd ka Microsoft Office 2016. Lüganuse raamatukogule osteti uus printer-skanner-koopiamasin. Narva-Jõesuus osteti kontorikombain A3. Vokas vahetati välja ruuter. Avinurme raamatukogu sai varem vallamajas kasutusel olnud, aga uuesti remonditud koopiamasina. Kaasaegsete arvutite vajadus on Iisaku, Tudulinna, Ulvi, Voka, Sonda raamatukogudes.

Jõhvi Keskraamatukogus on 14 arvutitöökohta personalile ja 9 kasutajatele. Raamatukogus on WIFI leviala. 2017.a vahetati välja 4 töötajate monitori, silmas pidades töökohtade ergonoomikat. Seda tendentsi püütakse jätkata ka järgmisel aastal, et uuendada kõigi töötajate monitorid. Tänu PRIA Leader meetmele osteti 2 arvutikomplekti, mis on mõeldud arvutikoolituste läbiviimiseks. Komplekti kuuluvad ka kõlarid ja kõrvaklapid ning arvutid on varustatud ka MS Office 2016 tarkvaraga. Lähitulevikus tuleb uuendada AIP-i arvutite terminali server. Samuti on vaja uuendada töötajate arvuteid, kuid kõigeaks kahjuks eelarve vahendeid ei jätku.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Raamatukogu IT-võrk on pidevas uuendamises. 2017.aastal vahetasime välja 3 arvutit Ahtme haruraamatukogus. Kahjuks on raamatukogu eelarve piiratud ja IT riistvara vananeb kiiresti. Vajadus uute arvutite järgi on püsiv.

Sillamäe Raamatukogu:

Viru raamatukogus on kaasaegne arvutitehnika ja internetiühendus, mille tagab kiirem ja turvalisem server.

Linnavalitsuse poolt korraldatud riigihankega osteti 31 arvutit koos tarkvaraga, 9 printerit, 11 erinevat skannerit, televiisor LG Smart 86-tollise ekraaniga.

WiFi levi on olemas kõikides raamatukogu osakondades. Kasutusel on raamatukogutarkvara RIKS, mis areneb pidevalt.

Narva Keskraamatukogu:

Eelarve piiratud võimalused ei võimaldanud suuremahulist arendustegevust infotehnoloogia vallas. Kohaliku omavalitsuse poolt info- ja kommunikatsioonikuludeks eraldatud rahastus võimaldas tasuda RIKSi ja viirusetõrjepro grammi eest ja osta 2 arvutit Kreenholmi Haruraamatukogu jaoks. Lisarahastust infotehnoloogia ostuks saadi Ameerika Ühendriikide projektist. MakerLabi renoveerimisprojekti kaudu soetati Narva Keskraamatukogu MakerLabi 10 sülearvutit, 2

tahvelarvutit, 2 telerit, 6 valvekaamerat, 2 monitori, 1 multimeediaprojektori, 2 lauaarvutit, 1 skanner, 2 ribakoodilugejat ja 1 laserprinter. Annetusena saadi tänu Ameerika Ühendriikide Suursaatkonna kaasabile 2 kasutatud arvutit.

Raamatukogu Facebooki (183) ja VKontakte (49) lehekülge täiendatakse nii eesti kui vene keeles, mille tulemusena külastajate arv suurenes. Virtuaalkülastused koduleheküljel suurenesid 19613 võrra.

3. Kogud

Maaraamatukogudele (välja arvatud Iisaku) ja nende harukogudele komplekteerib teavikud maakonna keskraamatukogu ülesannetes Jõhvi Keskraamatukogu. Linnakogud Kiviõli ja Narva - Jõesuu komplekteerivad oma teavikud iseseisvalt. Omaette tellivad ka teised keskraamatukogud, Kohtla-Järve, Sillamäe ja Narva.

Tellimine toimub igapäevaste uudiskirjanduse nimekirjade põhjal, mille saadavad Rahva Raamat ja Apollo. Tarnijaid kokku on palju rohkem. Nt Jõhvi Keskraamatukogul oli neid 2017.a 34.

Venekeelseid raamatuid tellitakse Rahva Raamatu 1-2 korda kuus saadetava nimekirja alusel ja teiste väiksemate vahendusfirmade (Sinonim, Lomelius jt) raamatunäidiste põhjal. Väiksemate kirjastuste/väljaandjate raamatud on üldjuhul Apollos odavamad kui Rahva Raamatus. Mõnedel kirjastustel (Varrak, Ersen, Koolibri, Kirjastuskeskus) on raamatukogudele veel soodsamad hinnad kui kahel hulgimüüjal.

Alates tellimisfaasist on kõik teavikud algandmetega raamatukogu tööprogrammi sisestatud. Saabumisel võetakse kõik teavikud arvele. MARC kirje juures olev eksemplarikirje sisaldab tarnijat, tellimis- ja saabumiskuupäeva, hinda, seisukorda, saabumisviisi, vahel ka eritunnust (autogramm, pühendus).

Venekeelsete raamatute töötlemine, st kirje koostamine, on võrreldes eestikeelsega palju aeganõudvam. Enamus maakonna raamatukogudest kasutab URRAMI programmi, Kiviõli, Sillamäe ja Narva RIKSi.

Järelkomplekteerimine toimub jooksvalt. Kas tekib huvi lugejanõudluse põhjal, soodusmüükide ajal või maakonnaraamatukogus seminaril välja pandud raamatutega tutvudes, kohe on võimalik tellida.

Maakogud saavad uued raamatud kätte 3-4 nädalase intervalliga, linna- ja keskkogud tihedamini. Maakogude vastus küsimusele uute raamatute kättesaamistiheduse kohta oli, et neile sobib praegune ajavahemik.

Raamatute kohapealsesse raamatukogusse transportimine on vallaraamatukogude endi korraldada.

Ajalehed ja ajakirjad tellivad kõik raamatukogud iseseisvalt erinevate tellimissüsteemide (otse väljaandjalt, Express Post, Ühinenud Ajakirjad, ajakirjad24.ee, tellimine.ee, Omniva jt) kaudu. Erand on ajakiri „Raamatukogu“, mis on maaraamatukogudele tellitud Jõhvi Keskraamatukogu poolt riigi rahast koondtellimusega.

Venekeelset perioodikat tellitakse peamiselt Lehepunktist ja Edusamm Postist.

Raamatukogufondide üldsuurus 2017.a lõpus oli 1466217 teavikut.

Sellest:

raamatuid 1432655 ehk 97,71%

ajakirju 19458 ehk 1,33%

auviseid 11942 ehk 0,81%

elektroonilisi teavikuid 590 ehk 0,04%

muid teavikuid 1482 ehk 0,1%

Ilu- ja lastekirjanduse osakaal oli 843707 eksemplari ehk 57,5%.

Keelte järgi:

586777 (41%) eestikeelset

845878 (59%) võõrkeelset eksemplari, sellest venekeelset 829958 (98%) eks.

Võõrkeelse kirjanduse suur ülekaal tuleneb maakonna eripärast, kus suurtel keskraamatukogudel on ülekaalus venekeelne kirjandus. Sillamäel on see 92%, Narvas 69%, K-Järvel 59%. Jõhvi venekeelse kirjanduse % on 24.

Samuti on vene kirjanduse ülekaal kahes linnakogus – N-Jõesuus 70% ja Kiviõlis 55%. Maaraamatukogud (peale Olgina ja Alajõe) on valdavalt või ainult eestikeelse fondiga.

Põhiline teavikute hankimisviis on ostmine.

Teavikute komplekteerimiskulu I-Viru maakonnas oli 2017.a. 373 783 eurot, mis võrreldes 2016.a. summaga 362 822 €, oli 3,02 % rohkem.

Sellest

riigiraha 233 760 € (võrreldes 2016.a. +1560 € ehk +0,7 %)

OV raha 138 013€ (võrreldes 2016.a +10197 € ehk + 8%)

muudest allikatest 2001 € (võrreldes 2016.a. -805 € ehk – 28,6%)

Komplekteerimiskulu 1 elaniku kohta oli kesk- ja linnakogudest suurim Kiviõli raamatukogul (3,5€) ja madalaim Narva keskraamatukogul (1,6€).

Maakogudest kõrgeim Vaivara raamatukogul (17€), järgnevad Kurtna (8,8€) ja Iisaku (8,5€). Madalaim Kohtla-Nõmmel (2,4€).

Kesk- ja linnaraamatukogud saavad riigilt raha rohkem kui omavalitsustelt, vallaraamatukogud, mõne erandiga (K-Nõmme, Lüganuse ja Toila vald), vastupidi.

Toila raamatukogu märgib: „Kui vaadata eraldatud komplekteerimissummasid, siis vähemalt Toila raamatukogu puhul näitab kogemus küll seda, et mida väiksemad on komplekteerimissummad, mida väiksem on valik, seda vähem on laenutusi.“

Maidla raamatukogu: „Eraldatud komplekteerimissummad panevad väga kaalutletult tellima.

Omavalitsus võiks raamatute ostule panustada võrdselt riigiga, praegu on vallalt 590€ ja riigilt 1220 €. Tänuväärne on keskkogu poolt pakutud järelkomplekteerimisvõimalus.“

Raamatute ostmiseks ei eralda jätkuvalt raha K-Nõmme vallavalitsus.

KOV rahaeraldusega on seni rahul olnud Illuka, Vaivara, Sonda valla ja Kiviõli linna raamatukogud.

Lähtudes elanike rahvuslikust koosseisust tuleb Jõhvi, Kohtla-Järve, Sillamäe, Kiviõli ja Aseri raamatukogul komplekteerida väljaandeid kahele keelegrupile. Kõik nimetatud raamatukogud tunnevad, et erinevates keeltes teavikute komplekteerimine vajab lisaressursse.

Laadide kaupa jagunevad tehtud kulutused :

raamatud 294 063 € (2016.a. 278 029 €, ehk + 5,77%)

periodika 75 573 € (2016.a. 80 902 €, ehk – 6,59%)

auvised 496 € (2016.a. 782 €, ehk – 36,58%)

elektroonilised 197 € (2016.a. 1303 €, ehk – 84,88%)

Narva keskraamatukogu perioodika ostu toetas 536 euroga USA Suursaatkond Ees

3.1 komplekteerimise põhimõtted ja uuendused (sh e-teavikud)

Raamatukogude fonde komplekteeriti, lähtudes rahvaraamatukogude komplekteerimise põhimõtetest, riigiraha kasutamise lepinguga (30% riigirahast väärtkirjanduse ja kultuuriperioodika ostuks) sätestatud tingimustest, omavalitsustega sõlmitud lepingutest, lugejate nõudlusest.

Jõhvi keskraamatukogus on välja töötatud Ida-Virumaa raamatukogude komplekteerimispõhimõtted.

Teavikute komplekteerimisel peeti oluliseks maakonna elanike rahvuslikku koosseisu ning kasutajate sihtgruppide vajaduste ja eripäraga arvestamist.

Iisaku ja Sinimäe raamatukogu on ühendatud kooliraamatukoguga, seepärast tuleb neis arvestada nii kooli- kui lasteaia õpetajate soove metoodilise kirjanduse tellimisel. Sillamäe raamatukogu kolis koolihoonesse ja täidab samuti osaliselt kooliraamatukogu ülesandeid. Seetõttu pannakse suurt rõhku lastekirjanduse tellimisele.

Illuka valla Kuremäe ja Kurtna raamatukogu, Avinurme valla Avinurme ja Ulvi ning Mäetaguse valla Pagari, Kiikla ja Mäetaguse raamatukogud peavad raamatute ostmisel juba aastaid omavahel nõu, et vältida dubleerimist, saades nii soetada rohkem erinevaid nimetusi. Hiljem laenutavad neid omavahel RVL teel. Mõned (Toila, Voka ja Lüganuse, Püssi) teevad seda kallimate raamatute puhul. Territooriumilt suure Lüganuse valla raamatukogud käsitlesid end kahe piirkonnana. Ühe moodustasid Lüganuse, Püssi ja teise Maidla ning Soonurme raamatukogu.

Soetati ka lauamänge. Mitmed maakogud tellisid Eesti mälumängu, Olgina raamatukogu ostis 4 erinevat muud lauamängu. Narva Kesk- ja Kreenholmi raamatukogude lasteosakondades omandati 24 õppetulemus lauamängu eesti ja vene keeles.

Võrreldes 2016.aastaga oli Sillamäel ostetud teavikuid 316 eks. vähem. Juurdetuleku arvu vähenemine on osaliselt seotud kolimisega, kõiki ostetud raamatuid ei jõutud aasta lõpuks arvele võtta.

Annetuste osakaal (eks) moodustab kõikide maakonna raamatukogude juurdetulekust keskmiselt 7,3 % (2016a. 10%).

Annetajad olid nt Hoiukogu, Petrone Print, Lastekaitseliit, Statistikaamet, Rahva Raamat, Kaitseliit, SA Arcimedes, MTÜ Virumaa Instituut, eraisikud. Narvas lisaks eelpool nimetatutele Ameerika Ühendriikide Suursaatkond, Goethe Instituut.

Eraisikute poolt kodusest raamaturiiulist pärinevate raamatutega uuendasime fondide väljanägemist, st vahetasime raamatukogu kulunud raamatu parema väljanägemisega eksemplari vastu.

Kogude kasutatavus

Piirkonna teenindatavate elanike arvust kasutas raamatukogu teenuseid 21% (21,5 % maal ja 20,9% linnades) inimesi. Teenindatavate arv ise on vähenenud 1,6%.

Kogude ringlus maakonnas tervikuna 0,7. Linnakogudes 0,8, maakogudes 0,2.

Üha enam mõjutab raamatukogu valikut töö või kooli asukoht.

Rahvaraamatukogudes on üldiselt enamõutud kirjandus ilukirjandus, laenutustest keskmiselt 69%. Seepärast moodustabki juurdetulnud teavikutest ilu- ja lastekirjandus 73%. Eakamad lugejad eelistavad ilukirjandusest eesti autorite teoseid. Õpilastel on raamatute laenutamisel esikohal koolikohustuslik kirjandus.

Tarbekirjanduse järgi on nõudlus vähenenud, kuna inimesed otsivad väga palju infot internetist. Liigilise kirjanduse tellimisega ollakse maakogudes väga tagasihoidlik. Pigem tellitakse seda järelkomplekteerimise käigus. Rohkem huvituvad lugejad (paikkonniti erinevalt) filosoofia, ühiskonnateaduste, ajaloo, meditsiini ja kunstiliikide alla käivatest raamatutest. Populaarne on reisikirjandus. Kurtna raamatukogu täheldas esoteerikaalaste raamatute nõudluse kasvu. Kõige vähem tuntakse huvi põllumajanduse (63) ja usuteaduse vastu.

Teadmiskirjandus vajaks raamatukogudes rohkem tutvustamist.

Kõrgkoolides vajaminevat õppekirjandust soetavad peamiselt keskkogud. Nende järgi on ka pidev nõudlus. Maakogud tellivad vajadusel RVLi teel.

Jõhvi lasteosakonnas on kasvanud huvi õudus-, ulme- ja hirmujuttude vastu, seda juba eelkooliealiste laste seas, raamatuid ilmub piisavalt.

3.1.1 Raamatu komplekteerimine (trükis + e-raamat)

Raamatute juurdetulek

Aasta	Teavikut/ muutus %	Ostud / muutus %	Muud / muutus %
2017	34945 / -8,5%	32548 / -5,36%	2397 / -37%
2016	38212 / -5,2 %	34394 / -4,80 %	3818 / -9%
2015	40322	36127	4195

Erinevaid nimetusi saadi 30 399 eks (2016.a. 33 302 nimetust /-8,72 %). Vähem said kesk- ja maakogud, linnaraamatukogudes N-Jõesuus ja Kiviõlis saadi eelmise aasta tasemel.

Ostetud raamatu keskmine hind oli 9,03€ (2016.a. 8,08 €).

Kesk- ja linnaraamatukogudes 8,16 € (2016.a. 7,50 €),

maaraamatukogudes 10,89 € (2016.a. 10,25 €).

Ühe elaniku kohta tuleb maakonnas tervikuna keskmiselt 0, 2 (keskkogudes 0,2. linnakogudes 0,3 ja maaraamatukogudes 0,4) ostetud teavikut.

Kesk- ja linnaraamatukogude madalam keskmine hind tuleneb paljuski (Kiviõli, K-Järve) või enamuses (Narva-Jõesuu, Sillamäe, Narva) venekeelsest kirjandusest, mille hind on tunduvalt odavam kui eestikeelsel.

Ehkki raamatutele oli raha 5,77% rohkem, siis raamatuid saadi selle eest 5,36% vähem.

Voka ja Maidla raamatukogu tellisid rahanappuse tõttu uusi raamatuid aasta sees väga ettevaatlikult, saades seeläbi aasta lõpus järelkomplekteerimisega osta soovitud raamatuid odavamalt.

Jõhvi lasteosakonnas jälgiti pidevalt tõlkekirjanduse raamatusarjade ilmumist, kuna õpilased loevad ka inglise keeles ja küsivad tihti raamatuid, mida veel eesti keelde pole tõlgitud.

Õpetajad on väljendanud oma rahulolematust vene keelde tõlgitud eesti lastekirjanduse tõlgete kvaliteedi üle, kuna kasutavad koolis paralleeltekste ja need on mõnikord erinevad.

Sillamäel komplekteeriti 2017.aastal keskraamatukogusse liigikirjandust suuremas mahus, kuna kolimisel võeti kaasa ainult need teavikud, mis ei olnud aegunud sisuga. Oluline on eesti kirjanduse tellimine eesti ja vene keeles, samuti piirkonna kodulooliste teavikute hankimine. Viimastel aastatel pööratakse erilist tähelepanu kaasaegsete Eesti autorite, erinevate aastapremiate ja auhindade laureaate teoste tellimisele.

Narva raamatukogus pöörati erilist tähelepanu lasteosakonna kogu komplekteerimisele (35,62% juurdetulnud raamatutest). Sellele lugejarühmale ostetakse arendavaid interaktiivseid raamatuid ja illustreeritud lastekirjanduse klassika teoseid.

Narva-Jõesuu pöörab eestikeelsete raamatute soetamisel suuremat tähelepanu eesti autorite teostele, erinevatel romaanivõistlustel äramärgitud töödele, koduloolisele kirjandusele, Eesti riiki ja ajalugu käsitlevatele raamatutele. Vene keeles küsitakse Venemaa poliitikat ja ajalugu käsitlevat kirjandust. Suurt huvi tuntakse uuema meelelahutuskirjanduse vastu.

Keelte järgi raamatute juurdetulek

Aasta	Keeled / muutus %		
	eesti	võõr	sellest vene
2017	12396 / -5,4%	22549 / -10,2 %	22259 / -10%
2016	13103 / -2%	25109 / -6,84%	24743 / -7%
2015	13370	26952	26566

Maakonna eripärast lähtudes on ülekaalus venekeelse raamatu juurdetulek.

Sillamäe keskraamatukogus 94%

Narva keskraamatukogus 89% võõrkeelset

Kohtla –Järve keskraamatukogus 71% võõrkeelset

Jõhvi keskraamatukogus 29 % võõrkeelset

Linnaraamatukogudest on Narva –Jõesuu võõrkeelse juurdetuleku protsent 67% ja Kiviõlis 68%
Maaraamatukogudest on Aseri kakskeelne, Olgina ja Alajõe venekeelsed, teised ülejäänud kas ainult eestikeelsed või väga vähese vene osaga raamatukogud.

Ilu- ja lastekirjanduse osakaal juurdetulnud raamatute hulgast

Aasta	ilu-ja lastekirj / muutus %	Ilukirj. osakaal
2017	26763 / -2,53%	76,50%
2016	27458 / -2,15%	71,85%
2015	28063	70%

E-raamatuid ostetud ei ole. Jõhvis ja Narva-Jõesuus on e-lugeritesse laetud autorikaitse alt vabanenud ja vabalt saadaval e-raamatud. Jõhvi lasteraamatukogu on suunanud õpilasi lugerites olevat klassivälisest kirjandusest lugema, aga ikkagi on huvi nende vastu i väga tagasihoidlik. Viimased laenutused on Jõhvis aastast 2016.

Paljud venekeelsed e-raamatud ning auvised on internetist tasuta kättesaadavad. Seda võimalust kasutavad lugejad aktiivselt ilma raamatukogu vahendusega.

Üleüldine nõudlus e-teavikute järele puudub.

3.1.2 Perioodika komplekteerimine

Perioodika komplekteerimisel on põhimõtteks, et kättesaadav oleks Eestis ilmuv perioodika, v.a väheväärtusliku sisuga väljaanded. Võõrkeelset perioodikat komplekteeritakse lugejate soove arvestades vastavalt vajadusele ning võimalusele. Perioodikat soetati raamatukogudesse kokku 1386 (-3,75%) nimetust.

Aasta	Ajakirjad (nimet/ a.käiku)	Ajalehed (nimet/ a.käiku)
2017	1104 -1,9% / 1255 (-4%)	282 (9,90%) / 396 (-6,16%)
2016	1125 (-7,02%) / 1307 (-5,90%)	313 (-6%) / 422 (-0,9%)
2015	1210 / 1389	333 / 426

Perioodikat laenutatakse aktiivselt. Maaraamatukogudes laenutatakse ka ajalehti koju lugemiseks. Ka Sillamäel saab mõned ajalehed, mida on tellitud 2-3 eks, koju laenutada. Üks eks on ainult kohalkasutamiseks.

Mitmed raamatukogud on loobunud seltskonnajakirjanduse tellimisest.

Iisaku raamatukogule on lisandunud teadusajakirjad (Imeline Teadus, Imeline Ajalugu). Kurtna ja Kuremäe ning Püssi ja Lüganuse raamatukogu teevad ka ajakirjanduse tellimisel koostööd, et ikka oma lugejatele rohkem nimetusi pakkuda.

Kiikla raamatukogus on tellitud 24 nimetust ajakirju. Tavaliselt maaraamatukogud endale nii palju lubada ei saa. Väiksematel kogudel käib 4-5 ajakirja.

Lüganuse valla raamatukogudes moodustavad perioodika laenutused 39,9%. Üle 30% on ka

Lohusuu ja Avinurme valla raamatukogude perioodika laenutamine.

Kesk- ja linnakogude perioodika laenutamine on 6,4 - 6,7%. Narva keskraamatukogul on see teistest erinev, 2,9%.

Jõhvi keskraamatukogu komplekteerimisalasse jäävate ajakirjade laenutamise TOP 10 on järgmine: Naisteleht, Eesti Naine, Kroonika, Maakodu, Imeline Ajalugu, Tiiu, Elukiri, Kodukiri, Kodutohter.

Esimese kultuuriperioodika ajakirja leiab 25.kohalt ja see on Täheke. Kultuuriperioodikast on maakonda rohkem tellitud ajakirju „Hea Laps“, „Looming“, „Muusika“, „Täheke“, kuid esindatud, aga väiksemas eksemplaarsuses, on ka kõik teised kulturiajakirjad.

3.1.3 Auviste komplekteerimine

Auviseid saadi juurde 142 (2016. a 243). 135 keskkogudesse, 2 linna ja 5 maakogudesse.

Narva raamatukogusse lisandus 52 audioraamatut neile laenutajatele, kellel on raskusi lugemisega või kes eelistavad kuulata raamatuid muu tegevuse (nt autojuhtimise) ajal.

Audioraamatute vastu on huvi tekkinud ka Kohtla-Järve keskraamatukogus. Plaanis on 2018.a sellele rohkem tähelepanu pöörata.

Sillamäel lisandus muul moel soetatuna 42 auvist, Kohtla-Järvel 29, Jõhvis 12.

Maaraamatukogud said 2017.a juurde ainult 5 auvist,

Üldiselt ostetakse auviseid minimaalselt. Tihti on need keeleõppe või mõne muu raamatuga koos ja võetakse arvele komplektina. Jõhvis on valikuliselt ostetud eesti muusikat CD-del ja sarja „Kirjanike hääled“ helisalvestisi.

Elektroonilisi teavikuid lisandus neli (Narva 1, Sillamäe 3).

3.2 inventuurid, mahakandmised

Inventuur toimus Alajõe raamatukogus. 2018.a on see plaanis 7 maaraamatukogus (Aseri, Iisaku, Kuremäe, Kurtna, Lohusuu, Toila, Ulvi). Kaks neist on aruande esitamise ajaks liikunud haldusreformiga teise maakonda.

Maidla, Pagari, Sonda, Tammiku raamatukogu loodavad 2018.a aktiivselt mahakandmisega tegeleda ja alles peale seda inventuuri ette võtta.

Iisaku raamatukogu tõdeb, et kuigi maha on kantud palju teavikuid, siis on siiski arvel selliseid nimetusi, millel on suur eksemplaarsus.

Maidla raamatukogu kustutas 2017.a raamatuid 2 korda rohkem kui uusi juurde tuli. Avinurme ja Ulvi raamatukogus toimus suurem mahakandmine, kokku 9205 eksemplari. Fond vaadati väga kriitiliselt üle seoses üleminekuga teise maakonda ja eesseisva konventeerimisega Urramist Riksi.

Maaraamatukogudes kustutati aruandeaastal rekordiliselt palju (tagasi vaadates viit viimast aastat), 35041 eks. Suuremad mahakandjad maaraamatukogudest olid Alajõe 6272, Sonda 4971, Iisaku 3188, Lohusuu 2354, Kuremäe 1726.

Linnaraamatukogudes N-Jõesuus ja Kiviõlis kustutati vastavalt 774 ja 730 eksemplari. Kokku 1504 eks (2016.a 3030 eks).

Keskraamatukogudest oli suurim mahakandja Sillamäe (20679 eks). Kohtla-Järvel 14 732, Narvas 14 406, Jõhvis 4013 eks. Kokku kanti maha 53830 eks, mis on 43 509 võrra vähem kui 2016.a.

Jõhvis ja Kohtla-Järvel kustutati vananenud, räbaldunud ja sisult aegunud või topelt eksemplaarsusega kirjandust. Paljud neist leidsid tee uuele kasutusringile tasuta raamatu laatadel. Jõhvi lasteosakond andis mahakantud raamatuid Kohtla-Nõmme lastekodule, Jõhvi põhikoolile, vähekindlustatud peredele mängude festivalil, lasteaiale.

Sillamäel valmistuti juba aasta algusest keskraamatukogu ja lasteosakonna kolimiseks uutesse ruumidesse, seepärast pöörati kogude korrastamisele väga suurt tähelepanu, kandes maha lagunenuid ja aegunud teavikuid.

4. Lugejateenindus ja raamatukoguteenused

Suuri muudatusi 2017.aastal ei olnud, pakuti traditsioonilisi raamatukoguteenuseid: kojulaenutust, kohallugemist, RVL-i ning interneti kasutamist. 21 raamatukogus on võimalik teha koopiaid, 4 küllakogus mitte. Enamikes raamatukogudes on ka printimisvõimalus. Teenused on valdavalt tasulised ja tasutakse vastavalt kehtestatud hinnakirjadele. Endiselt abistatakse inimesi veebiteenuste osas: pangatehingutel, tulu- ja tervisedeklaratsioonide täitmistel, CV-de koostamistel jm. Muukeelsetel inimestel aidatakse orienteeruda Eesti seadusandluses tutvustades portaali Riigi Teataja.

Tammiku, Saka, Olgina ja Kohtla-Nõmme raamatukogudes pakuti juba varem postiteenust. 2016. aastal lisandusid postipunktid Vokas ja Sinimäel, 2017. aasta algusest ka Mäetagusel.

Kui väikestes raamatukogudes on sellise lisateenuse pakkumine raamatukogus õigustatud, siis Kohtla-Nõmme raamatukogu puhul on töö killustatus jõudnud nii kaugemale, et igapäevase raamatukogutöö tegemiseks enam aega ei jää. Nimelt on Kohtla-Nõmme raamatukogutöötaja 0,5 koormusega kooliraamatukogus ja 0,5 koormusega rahvaraamatukogus, nii et 4 tundi raamatukogu lahtiolekuaega kulub tal suures osas erinevate postiteenuste vormistamisele. Ka Mäetaguse raamatukogu juhataja sõnul on raamatukogutöö muutunud teisejärguliseks, kuna postipunkti külastatavus on päris suur. Pagaril jääb samuti raamatukogutööks küllaltki vähe aega, sest raamatukoguhoidja kohuseid täidab osalise tööajaga seltsimaja juhataja. Tammiku raamatukogu tegutseb ka Jõhvi valla infopunktina, kus inimesed saavad esitada avaldusi ja saada infot vallavalitsuse tegevuse kohta. Soonurme, Kurtna ja Vaivara raamatukogud pakuvad teenusena saali üürimist. Kurtna raamatukogus asus ka valimisjaoskond. Kuremäe raamatukogus saavad soovijad läbi viia eraüritusi ja koosolekuid, vaadata filmi. Osutati veel ka eripäraseid teenuseid. Näit. Lüganuse raamatukogu juhataja aitas lugejate telefone seadistada; Sakal mõõdeti vererõhku.

Lisateenust osutab ka Narva-Jõesuu raamatukogu. Nimelt vahendab ta pensionäridele tasuta sõidu plastikkaarte, mida antakse iga päev 10 tükki eelregistreerimise alusel 24 tunniks kasutada ja hiljem tagastatakse raamatukokku. Sellega kaasneb ka aruandlus linnavalitsusele (inimeste nimekirjad).

Sinimäel sõidutatakse koostöös sotsiaalosalakonnaga iga kuu teisel neljapäeval valla inimesed raamatukokku, kus nad saavad ise endale meelepärase lugemisvara valida. Ulvi raamatukogu on inimeste jaoks koht, kus kohtuda näiteks tuttavatega, oodata lihapiirajat, poe avamist või transporti.

Kogemus näitab, et erinevate teenuste, näiteks postipunkti, piletite müügi jm pakkumine raamatukogus suurendab külastuste arvu. Inimesed, kes muidu ei satukski raamatukokku, avastavad näiteks postipaki järele tulles raamatukogude võimalused ning neist võivad saada lugejad.

Lugejate rahulolu-uuringuid aruandeaasta jooksul maakonnas läbi ei viidud.

Käesoleval aastal plaanib raamatukoguteenuste kvaliteedihindamise läbi viia Aseri raamatukogu.

Jõhvi Keskraamatukogu:

2014. aastast laenutab raamatukogu kasutajatele e-lugereid. Kahjuks on neid laenutatud vähe: nelja aasta jooksul on kolme e-lugeri laenutatud vaid 20 korral, sh eelmisel aastal ei laenutatud kordagi. Üheks põhjuseks on kindlasti lugerites puuduv kaasaegne kirjandus. Uute e-raamatute ostmiseks puudub ka nende lugemis- ja laenutuskeskkond.

Tasulise teenusena rendib raamatukogu välja seminarisaali. Kahjuks mahutab saal, kus viiakse läbi ka maakonna raamatukogutöötajate seminare, max 25 inimest ja on läbikäidav. Kui seetõttu on huvi saali rendi vastu olnud seni küllaltki väike, siis eelmisel aastal oli mitu nn püsirentijat, kes kasutasid saali pikemat aega. See aga takistas raamatukogul pikemate kasutajakoolituste läbiviimist, sest 2 uut soetatud arvutit asuvad ruumipuuduse tõttu just seminarisaalis.

2017.a viis Tallinna Ülikooli digitehnoloogiate instituudi üliõpilane raamatukogus läbi uurimustöö

“Digi-innovatsioonipoliitika Jõhvi Keskraamatukogus”. Uurimustöö sisaldas küsimustikku, vastuste analüüsi ja kokkuvõtvaid ettepanekuid, millest on raamatukogule abi tuleviku tegemiste planeerimisel.

2018. aastal on plaanis viia raamatukogu kasutajate seas läbi rahuloluuuring ja raamatukoguteenuste kvaliteedihindamine.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Tasuliste teenustena pakutakse koopiade valmistamist ja skaneerimist. Kuna teaviku eksemplaarsus on jäänud väiksemaks ja igasse harukogusse ei tellita kõiki nimetusi, siis sellest tingitult kasutatakse pidevalt süsteemisest laenutamist.

Aasta alguses viidi lugemissaali lugejate seas läbi küsitlus nende lugemiseelistuste kohta ehk milliseid ajakirju ja ajalehti nad tahaksid lugeda. Sellega arvestati 2018. aasta perioodika tellimisel. Lugemissaalis toodi avafondi suurem osa kinnises ruumis asunud multimeedia tarvikud- CD, DVD, VHS, mida nüüd on lugejal võimalik ka koju laenutada.

Nagu eelmistelgi aastatel on ülekaalus ilukirjanduse laenutamine. Kui jätta välja keeleõpikud ja laste kohustuslik kirjandus, siis edetabeli tipus on raamatud M. Sander „Litsid“, mis oli ka eelmisel aastal populaarseim raamat, järgneb M. Raud „Kus ma olen ja kuidas sina võid palju kaugemale jõuda“. Keeleõpikutest olid enimloetud raamatutest R. Kallas „Kõik on korras!“, M. Pesti „T nagu Tallinn“. Laste kirjandusest olid edetabeli eesotsas koolikirjandus S. Väljal „Jussikese seitse sõpra“, T. Egner „Sööbik ja pisik“, A. Reinla „Päti“.

Vene keeles olid ilukirjanduses loetavamad autorid Marinina, Metlitskaja, Poljakova.

Ilukirjanduse laenutamise osakaal on jäänud võrreldes eelmise aastaga enam-vähem samale tasemele. 2017. a raamatinglus KRK laenutusosakonnas oli 1,02.

Terve detsembrikuu võis meie raamatukogudesse tagastada raamatuid viivisevabalt. Võlglastele helistati, saadeti e-maile, samuti ilmusid artiklid kohalikus pressis, info oli üleval ka kodulehel ja FB-s. Vaatamata reklaamile ei kasutatud seda võimalust paraku mitte niipalju, kui raamatukogu oleks soovinud.

Sillamäe Raamatukogu:

Raamatukogu püüab ennast igapäevaselt näidata sõbraliku ja põneva kohana, kus igaüks on oodatud. Selleks peetakse jätkuvalt oluliseks pidevat raamatukoguteenuste ja ürituste reklaami ning kogude uuendamist.

Uues raamatukogus muutus kogude kättesaadavus lugejale paremaks, kõik kogud on avariilistel. Haruraamatukogus sai lapsi teenindav osa juurde remonditud lisapinda ning võimaluse kasutada koos täiskasvanutega ühist ürituste saali, mida vanades ruumides ei olnud.

Veebilehe ja M-RIKSi abil saab kasutada e-teenuseid: reserveerida teavikuid, pikendada laenutusi, teha otsingut raamatukogukataloogist jne. Laenutuste pikendamist kasutati sellel aastal eriti aktiivselt, kuna raamatukogu oli kolimise tõttu pikalt suletud.

Narva Keskraamatukogu:

Suvehooajal pakuti oma teenust Suvila raamatukogus. Kasutades siseressurssi teenindati erivajadustega inimesi kodus. Lugejatele pakuti tasuta arvutialaseid koolitusi.

4.1 Avaliku teabe kättesaadavaks tegemine.

Avalik teave on kättesaadav kõikides raamatukogudes. Kohaliku omavalitsuse materjalid (määrused, protokollid, detailplaneeringud, arenguplaanid jm) on saadaval üldjuhul paberil.

Avalik teave on kättesaadav ka valdade veebilehtedel. Lisaks on paljudes kohtades vallalehed. Raamatukogu on üldjuhul kogu kohaliku elu puudutava informatsiooni vahendaja.

Avatud internetipunktid on olemas kõikide raamatukogude juures. Selle kasutamine on eri paigus erinev, kuid valdavalt täheldatakse kasutamise langust. Küllap on oma osa ka sellel, et paljudes külaraamatukogudes on vilets internetiühendus või amortiseerunud arvutipark. Internetipunkti olemasolu on siiski vajalik just erinevate e-teenuste kasutamiseks.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Raamatukogus on tasuta internetiühendus, mis tagab juurdepääsu avalikule teabele. Teabe otsijale on põhiliselt abiks bibliograaf ja lugemissaali töötaja, seda eriti Riigi Teataja kasutamisel. Lugemissaalis on väljas aruteluks valla detailplaneeringud, volikogu otsused ja määrused. Lasteosakonna infotahvliitel on üleval noortele oluline info mitmesugustest noorteüritustest, konkurssidest, noortevahetustest ja projektidest.

Lugemissaalis on neli AIPi arvutit ning alates 2017.aasta suvest on võimalik kasutada ID-kaardi lugejat kõigis arvutites.

AIP kasutajate arv on võrreldes 2016. aastaga veidi langenud: 2016- 2592 kasutajat, 2017 – 2514 kasutajat. Enamasti kasutasid inimesed arvuteid oma tööks ja riigiametitega suhtlemiseks.

Lasteosakonnas asuvate kahe AIP arvutite kasutamine on märgatavalt vähenenud, sest arvutid on aeglased ja vanad.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Kohtla-Järve Keskraamatukogul ja haruraamatukogudel on kokku 45 arvutit, neist lugejate kasutuses avaliku teabe kättesaamiseks 14. WiFi võrgu kasutamisevõimalus on Keskraamatukogu peamajas, lugemissaalis ning Ahtme haruraamatukogus. Raamatukoguhoidjad õpetavad lugejaid kasutama lugejaandmebaasi URRAM, artiklite andmebaas DIGAR ja teiste raamatukogude elektronkatalooge.

AIP arvuteid kasutati:

- KRK lugemissaalis 4855 korda (2016.a. 3440)
- Ahtme haruraamatukogus 3458 korda (2016.a. 3117)

KRK Lugemissaali 2016.aasta kasutamine oli väiksem seoses osakonna kolimisega teistesse ruumidesse – lugemissaal oli suletud 2 kuud.

Sillamäe Raamatukogu:

Raamatukogus on tagatud juurdepääs avalikule teabele, kohaliku omavalitsuse ja riigi e-teenustele. Kohapeal on võimalik saada esmast arvutiõpet – infootsing, elektronpost, e-teenused.

Jätkuvalt abistatakse inimesi CV-de koostamistel, pangatehingutel, tuludeklaratsioonide täitmistel jm. 2017.aastal abistasime mitmeid kasutajaid ID-kaardi sertifikaatide uuendamisel.

Kasutajaid aidatakse orienteeruda Eesti seadusandluses, tutvustades portaali Riigi Teataja ja venekeelset õigusinfosüsteemi EstLex.

Sillamäe linna avalik teave on kättesaadav linnavalitsuse veebilehel.

AIPi ja Wi-Fi võimalusi kasutavad ka linna külalised, turistid.

Kokku kasutas aasta jooksul AIPi teenuseid 1530 inimest (2016.a – 1290).

Narva Keskraamatukogu:

Avalikud internetipunktid töötavad raamatukogude lahtiolekuaegadel. Küllastajate käsutuses on 13 arvutit (sh keskkogus). Keskkogu küllastajate kasutuses olevatest arvutitest 9 on AIP arvutid (5 täiskasvanutele ja 4 lasteosakonnas) ja lisaks MakerLabi sülearvutid koolituste läbiviimiseks.

Võrreldes 2016. aastaga on kasutuste hulk langenud. Arvatavalt on langus toimunud seoses isiklike arvutite hulga suurenemisega, kuna isiklike arvutite soetamine on muutunud järjest soodsamaks ning mobiilne internet on kiirem ja soodsam. Raamatukogu arvutipark on vananenud. Osad

raamatukogu arvutid on aastast 2006. Lugejad kasutasid raamatukogu WiFi võrku oma sülearvutitega. WiFi võrku on laiendatud ning on kättesaadav enam osakondades.

4.2 Raamatukogu kasutamine ja teenused.

Tabel 5

Raamatu- kogu	Lugejad 2016	Lugejad 2017	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	31261	31148	-113
Sh keskk	2660	2603	-57

Raamatu- kogu	Külastused 2016	Külastused 2017	Muutus (+-)	Virtuaal- külast. 2016	Virtuaal- külast. 2017	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	454828	450138	-4690	84526	96350	+11824
Sh keskk	36736	36002	-734	5727	5814	+87

Raamatu- kogu	Laenut-d 2016	Laenut-d 2017	Muutus (+-)	Päringud* 2016	Päringud* 2017	Muutus (+-)
Linna/maak. rmtk	1054521	998601	-55920	20045	19331	-714
Sh keskk	80480	78132	-2348	487	363	-124

Raamatukogude kasutamise arvestust peetakse raamatukoguprogrammides Urram ja Riiks.

2017. a kasutas raamatukogu 20,9% Ida-Virumaa elanikest (2016.a 20,7%). Langustendents lugejate ja laenutuste osas maakonnas tervikuna jätkus. Võrreldes 2016. aastaga vähenes raamatukogude külastuste arv 1% võrra ja laenutuste arv 5%, lugejate arv jäi samale tasemele. Neljas keskraamatukogus vähenes külastuste arv 3%, laenutuste arv 6%, lugejate arv jäi samale tasemele. Külakogudes tõusis külastuste arv 19% ja laenutuste arv 1%, lugejate arv vähenes 1%.

Raamatukogude kasutamist mõjutavad endiselt demograafilised probleemid: elanikkonna vähenemine ja vananemine, jätkuv linnastumine, maakohtade tühjenemine, väljaränne ja tööränne. Maakonna elanikkond vähenes aastaga 2485 inimese võrra ja see jätab oma jälje ka raamatukogude tegevusse. Elanikke kaotasid kõik Ida-Viru omavalitsused, välja arvatud Narva-Jõesuu. Väikestes kohtades mõjutab raamatukogu näitajaid ka ühe aktiivse lugeja lahkumine.

Elanikkond vananeb. Paljud eakad püsilugejad ei saa enam tervise, eeskätt silmade probleemide tõttu lugeda. Töölkäivad inimesed aga ei jõua lugeda ajapuuduse tõttu.

Kindlasti on põhinäitajate languse põhjuseks ka muude meediumide ja nendega seotud võimaluste kiire kasv.

Oma jälje arvuliste näitajate vähenemisele jättis kindlasti ka omavalitsuste poolne komplekteerimissummade vähenemine (- 3869 €).

Aseri raamatukogu kasutatavus on suurenenud seoses mitmesuguste e-teenuste, näiteks bussipiletite trükkimine, kalastuslubade ja erinevate taotluste vormistamine jm osutamisega

elanikele. Külastuste arvu suurendab teiste teenuste, näiteks postipunkti pakkumine raamatukogus. Näiteks Voka raamatukogus asuva postipunkti klientidest pooled ei ole raamatukogu lugejad. Ka Mäetaguse raamatukogu külastused on tõusnud põhjusel, et raamatukogus osutatakse postiteenust.

Näitajate languse põhjuseks võib olla ka raamatukogu asumine suurema linna lähedal. Näiteks Toila raamatukogu lugejad kasutavad tihti Jõhvi raamatukogu, sest seal on uudiskirjanduse valik suurem.

Mitme raamatukogu (Narva-Jõesuu, Sonda) laenutuste arv on suurenenud tänu kohallaenutustele.

Infopäringute arv maakonnas tervikuna vähenes 4%, sealhulgas keskkogudes vähenes 3%, külakogudes aga tõusis 2%.

Eelmisel aastal viis Jõhvi Keskraamatukogu maakonna raamatukogude seas läbi väikese küsitluse laenutuste statistika kohta. Selle tulemusena selgus, et enamikul vastanutest on laenuaja pikkus 21 ja 30 päeva. Enamik raamatukogudest laenutab perioodikat koju. Lugejaportaalis saavad teavikuid pikendada vaid 8 raamatukogu lugejad (32 vastanud raamatukogu). Viivist võetakse 6 raamatukogus. Reserveeringu aegumistähtaeg oli 18 raamatukogus 7 päeva, 8-s 3 päeva. Kohalkasutusi arvestavad jooksvalt 23 raamatukogu, valikstatistikat teeb 1 raamatukogu.

Kokkuvõttes võib öelda, et laenutuste statistikat mõjutavad:

- kas teavik liigub kolme või nelja nädala tagant
- kas laenutatakse perioodikat ja kas see kajastub programmis
- kas järjekorra raamat ootab lugejat 3 või 7 päeva
- kas lugeja saab ise pikendada või toob ta raamatu tagasi siis, kui saab, sest viivist maksta ei pea
- kas märgitakse kohalkasutusi

Küsitlusest selgus, et raamatukoguhoidjad peavad rohkem tutvustama lugejaportaalis teavikute pikendamise võimalust.

Virtuaalkülastuste arv maakonnas tervikuna on võrreldes eelmise aastaga tõusnud 14%. Külakogudes langes virtuaalkülastuste arv 8%. Reaalsete ja virtuaalsete külastuste kogusummas moodustavad virtuaalkülastused maakonnas tervikuna 17% (2016 – 16%), keskkogudes 20% (2016– 17%) ning külakogudes 10% (2016 - 13%).

Jõhvi Keskraamatukogu:

Lugejaid oli 21,9 % valla elanike arvust. Keskmiselt külastas keskraamatukogu koos laenutuspunktiga umbes 127 inimest päevas, Tammiku harukogu 7 inimest päevas. Kasutajate arv raamatukogudes vähenes 57 inimese võrra. Mõju avaldab ka elanike arvu vähenemine - 2017. a jooksul vähenes elanike arv Jõhvis 124 inimese võrra. Laenutuste arv on aasta-aastalt langevas trendis. Külastuste arvu langust ei saa kahjuks täpselt analüüsida, kuna statistika loeb kokku nii täiskasvanute kui laste külastused. Virtuaalkülastuste arv moodustas külastustest 16% (2016 – 13%).

2017. aastal registreeriti 363 infopäringut, mis on 124 võrra vähem kui 2016. aastal.

Kõige rohkem esitasid päringuid õpilased oma koolitööde tarbeks. Enim küsimusi oli ajaloo teemal.

Palju küsiti ka seaduseid, seda just vene keeles. Iseloomulikumad küsimused :

- Saka mõisa taastamisest
- Inglismaa ajalugu kahe Maailmasõja vahel
- Erinevate andmebaaside kasutamine otsingutes
- Üliõpilastööde koostamine

Jõhvi Keskraamatukogu andis ka eelmisel aastal Ida-Virumaa raamatukogude laenutuste edetabeli põhjal välja lugejaahinna kolmele enimlaenutatud Eesti autorile. Kaks esikohta hõivas Mart Sander raamatu „Litsid“ kahe osaga, kolmas oli Katrin Pautsi „Politseiniku tütar“.

Näited aasta populaarsematest raamatutest ja ajakirjadest:

1. Mart Sander „Litsid. Naiste sõda” II raamat – 47 laenutust.
2. Mihkel Raud „Kus ma olen ja kuidas sina võid palju kaugemale jõuda” – 35 laenutust.
3. Mart Sander „Litsid. Naiste sõda” I raamat – 33 laenutust.

1. Imeline ajalugu
2. Eesti ajalugu
3. Eesti Naine

1. Gala Биография
2. Наука и жизнь
3. 60 лет не возраст

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Lugejate arv väheneb iga aastaga. Linna elanikkond väheneb ja vanemad inimesed loobuvad tihti raamatukogu kasutamisest kas liikumisraskuste või nägemise halvenemise tõttu.

Raamatukogu külastuste arv on tõusnud. Üheks põhjuseks remondivaba aasta aga ka populaarsete ürituste korraldamine. Lugejatel on suurenenud huvi meie tegemiste vastu. On kujunenud püsikülastajate hulk, kes kasutavad aktiivselt lugemissaalis perioodikaga tutvumise võimalust ja osalevad raamatukogus toimuvatel üritustel.

Laenutuste arv on kokkuvõttes natuke langenud. Laenutuste arv on tõusnud täiskasvanute lugemissaalis, lasteosakonnas. Suurenenud on samuti KRK laenutusosakonna ja Sompa HRK laste laenutused.

Iga aastaga on tõusnud ka infopäringute arv. Infopäringuid oli kogu süsteemi peale kokku **8910**. Eelmisel aastal oli 6675 päringut. Päringuid tehakse paljudel erinevatel teemadel. Nt.

- mälestusmärgid Kohtla-Järvel
- Virumaa rahvarõivaste vööd ja ehted
- vene rahvalaule
- kivide maalimine
- värvid, interjööor ja selle mõjust lapsele
- fakte Soome kohta vene keeles
- kõnekäänud ilma kohta vene keeles jpm.

Sillamäe Raamatukogu:

Elanike arv linnas vähenes aastaga 350 inimese võrra. Kahjuks langeb noorte ja noorte perekondade arv. 2017. aastal oli linna elanike arvuks 13742 (2016.a -14092) inimest, nendest raamatukogu kasutajaid 4840, st 35% (2016.a ka 35%) linna elanikest.

Seoses keskraamatukogu, haruraamatukogu ja lasteosakonna ümberpaigutamisega oli lugejateenindus aprillist septembrini piiratud. Sel põhjusel vähenes nii külastuste (-20%) kui laenutuste (-17%) arv.

Külastusi ühe kasutaja kohta (v.a virtuaalkülastused) oli 2017.aastal 13,1 (2016.a 15,8), laenutuste arv oli 22 eks. (2016.a 39 eks.).

Laenutuste arvu mõjutas ka see, et väga lai valik venekeelseid raamatuid on internetis vabalt kättesaadavad. Sillamäe elanikud loevad enamasti vene keeles ning iga soovija saab oma arvutis tasuta lugeda nii ilu- kui aimekirjandust.

Üritustel osalenute arv oli 7231 (2016.a 9297). Ürituste oluliseks osaks on raamatväljapanekud, mis pakuvad osalejatele alati huvi. Raamatutega tutvutakse kohapeal ja hiljem mõned laenutatakse.

Probleemiks jääb teismeliste lugemisele kaasamine. Raamatukogu üritustel osalevad nad hea meelega, kuid raamatuid laenutada ikkagi ei soovi.

Raamatukogu veebilehe külastuste vähenemine on seotud erinevate sotsiaalmeedia kanalite rohkusega. Raamatukogu Facebooki konto külastatavus on aktiivne. Probleemiks on endiselt mitteadekvaatsed raamatukogu külastajad, kes segavad teisi ja ei reageeri raamatukoguhoidja märkustele.

Narva Keskraamatukogu:

2017. aastal kasutas raamatukogu teenuseid 12466 lugejat (22,01% elanikest). 2017. aastal olid 39,7% (2016. a 38,7%) lugejatest lapsed.

Mitmete raamatukoguteenuste kasutamine ei eelda lugejaks registreerimist ja nii ei sisalda eelpool toodud arvud nende teenuste kasutajaid, kus lugejaks registreerimine ei ole nõutud, nt üritustel osalemine ja näituste külastamine.

Aruandeaastal vähenes elanike arv linnas -839 inimese võrra (2016. a -791) ning raamatukogu kasutajate arv +524 (2016. a -759).

Külastusi oli 138250. Ühe kasutaja kohta moodustas see 11,09 korda (2016. a 12,00).

Eelmisel aastal laenutati meie raamatukogudest koju 300946 raamatut, ajakirja, heli- ja videosalvestist. Võrreldes aastaga 2016 langes laenutuste arv 5,5 %.

Kojulaenutusi ühe elaniku kohta oli 5,04 (2016. a 5,25).

Kojulaenutusi ühe kasutaja kohta oli 24,14 (2016. a 26,59).

Kojulaenutusi ühe laenaja kohta oli 36,83 (2016. a 36,90).

Koju laenutatud teavikutest 8,26 % olid eestikeelsed ja 91,73% venekeelsed. Plukirjanduse osa koju laenutatud teavikutest moodustab 77,63%.

Peale keele õppimisega seotud kirjanduse, loeti eesti kirjandusest kõige rohkem: Pervik, Aino „Kunksmoor. Kunksmoor ja Kapten Trumm“, Rannap, Jaan „Nublu“, Raik, Katri „Minu Narva - kahe maailma vahel“, Kivirähk, Andrus „Leiutajateküla Lotte“, Raud, Eno „Sipsik“.

Vene keeles eelistati järgnevaid teoseid: Метлицкая, Мария «Можно я буду счастливой?» ja «Миленький ты мой», Устинова, Татьяна «Ждите неожиданного» ja «Чудны дела твои, Господи!», Полякова. Татьяна «Судьба-волшебница».

Populaarseimad eestikeelsed perioodikaväljaanded olid: „Kroonika“, „Tiiu“, „KoduKiri“, „Kodutohter“.

Vene keeles laenutati enim järgnevaid perioodikaväljaandeid: «Лиза», «Сад своими руками», «Караван историй», «Домашний очаг», «Gala. Биография», «За рулем».

Lugejate bibliograafiline teenindus jaguneb üldiselt kaheks: traditsiooniline, kus päring esitatakse kohapeal ning päringule leitakse kohe vastus, ning üha leviv e-teenindus, kus päring esitatakse e-maili kaudu või kasutades raamatukogu kodulehel valikut „Tagasiside“.

Infopäringutele vastamisel kasutatakse põhiliste allikatena raamatukogu e-kataloogi, e-kataloogi ESTER, seadusandlike dokumentide andmebaasi Estlex ja erinevaid interneti ressursse.

Efektne bibliograafiatöö põhineb e-kataloogi korrastatusel. Seega on esmatähtis erineva materjali kajastatus e-kataloogis. Kokku töödeldi umbes 1500 perioodilist väljaannet (kohalikud ja vabariiklikud üldpoliitilised, kirjanduslikud ja teaduslikud ajakirjad).

Erilist tähelepanu pööratakse kodulootöele.

Kodulootöö jaguneb kolmeks: koduloo kogu pidev täiendamine, kodulooga seotud päringutele vastamine ja raamatukogu kodulehel paikneva koduloo jaotuse haldamine ja täiendamine.

Lisaks viiakse läbi nii individuaalkoolitusi, koduloo-ja ajaloo huvilistele suunatud koolitusi kui ka kirjanduse ülevaateid erinevatele koolidele ja õppeasutustele (sh ka Täiskasvanuõppe programmides osalejatele).

2017. aastal esitati 2373 infopäringut. Infopäringute arvu vähenemine on otseselt seotud interneti kasutamise oskuste suurenemisega. Mõned näited infopäringutest:

- Почетные граждане Нарвы, их заслуги перед городом.
- Как Солнце влияет на организм человека?
- Какие ники использует молодежь Нарвы в социальных сетях?

- Архитектурные изменения района Кренгольм в XIX-XXI веках.
- Рекламные слоганы как зеркало ценностей общества.

Reeglina on päringud muutunud erialaselt ühelt poolt väga kitsapiirilisteks, teiselt poolt interdistsiplinaarseteks, olles mitmete ainevaldkondade kokkupuutepiiril.

Lisaks tudengitele ja aineõpetajatele on päringute esitajate hulgas suureks grupiks õpilased, kes kirjutavad koolides üha keerulisemaid uurimistöid ja referaate.

4.3 RVL teenindus

RVL laenutused on aruandeaastal tõusnud. 2017 oli RVL välja 2683 eks (2016.a. 1339 eks). RVL sisse 2723 eks (2016.a. 1430 eks).

Suurimad RVL väljaandjad on keskkogudest Jõhvi ja maakogudest Alajõe ja Avinurme valla raamatukogud. Maakogudest on aktiivsemad RVL sisse kasutajad Avinurme, Iisaku, Püssi, Sonda ja Voka raamatukogud.

9 maakogu pole teistelt raamatukogudelt tellinud ühtegi raamatut, 7 raamatukogu pole saanud ühtegi tellimust. Enamik raamatukogusid hangivad fondis puuduvad teavikud naaberkogudest ja keskraamatukogust (Avinurme, Ulvi, Varja, Voka, Kuremäe, Lohusuu, Lüganuse, Toila, Pagari, Kiikla, Sonda, Maidla, Narva-Jõesuu, Tammiku). Üksikute venekeelsete lugejate soovide täitmiseks kasutatakse RVLi - Iisaku Alajõe raamatukogust, Voka, Kiikla, Lohusuu ja Tudulinna Jõhvi keskraamatukogust.

Oma maakonna piires toimetatakse raamatud kätte vabatahtlike abiga ja nõ käest kätte raamatukoguhoidjate seminaridel. Vahel käivad maaraamatukoguhoidjad ise keskraamatukogust tellitud raamatuid ära toomas. Kahjuks takistab RVLi kasutamist oma maakonna piires transpordi puudus, sest lugeja soovib tihti teavikut kätte saada kiiresti.

Iisakus ja Kiviõlis kasutasid RVLi teenuseid eeskätt kõrgkoolide õppurid, kelle jaoks telliti vajaminevaid teavikuid Eesti Rahvusraamatukogust, Tallinna Ülikooli Akadeemilisest Raamatukogust ja Tartu Ülikooli Raamatukogust. Keeldumise põhjuseks on tavaliselt kas ajakulu või see, et tellitud teaviku peab tagasi saatma oma kuludega.

RVL-i laenutused fikseeritakse raamatukoguprogrammis, kuid Urrami-välised tellimused ka käsikirjaliselt.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Võrreldes 2016.aastaga saadi tellimusi 845 teaviku võrra rohkem – kokku 1556. Teistelt raamatukogudelt telliti 621 teavikut rohkem kui 2016. a.

RVL sisse kasutab aktiivselt Jõhvi raamatukogu Eakate päevakeskuses asuv laenutuspunkt. Tihe omavaheline RVL toimub ka Kohtla-Järve raamatukoguga. Jõhvi raamatukogu tellis RVL kaudu nii mõnigi kord maakogudest abieksemplare, leevendamaks pikka järjekorda oma raamatukogus.

Lasteosakond tellib RVL-i teel raamatuid küllatki harva, sest läheduses on kaks suuremat raamatukogu lasteosakonda, kuhu lapsevanemad on nõus koheselt pöörduma. Enamasti tellitakse uuemat lastekirjandust, mida raamatukogus on üks eksemplar.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Kogu süsteemi peale kokku oli

RVL välja – 18

RVL sisse – 36

RVL võimalust kasutasid KRK, lugemissaal, Ahtme ja Sompa HRK.

Keskraamatukogu laenusoskaonnast laenutati välja 32 teavikut. Eesti erinevatest raamatukogudest telliti peamiselt venekeelset ilukirjandust kuid ka liigialast. Ida-Virumaa raamatukogudega vahetati teavikuid Jõhvi, Sonda, Tammiku, Toila, TTÜ Virumaa Kolledži ning TÜ Narva Kolledži raamatukoguga. Mujalt Eestist olid tellijateks Viljandi, Pärnu ja Lääne Maakonna

Keskraamatukogud. Sisse telliti 14 teavikut Jõhvist, Toilast, Lääne-Virumaalt. Üks tellimus lükati EBS raamatukogu poolt ainueksemplaarsuse tõttu ka tagasi.

Aktiivselt kasutatakse ka süsteemisest laenutust. Kokku 290 teavikut.

Narva Keskraamatukogu:

Narva Keskraamatukogu täitis 8 tellimust. Teistelt telliti 7 ja välja saadeti 1. RVL teenuse mahtu mõjutab lugejate nõudlus ja Narva linna kompaktsus s.t inimesed tulevad ise keskraamatukokku raamatutele järgi. RVL-i teenust väljaspool linna mõjutab postiteenuse hind.

4.4 Laste- ja noorteteenindus

2017.a oli kuulutatud laste ja noorte kultuuriaastaks.

Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt organiseeritud Laste Vabariik külastas Ida-Virumaal Narva, Voka, Jõhvi ja Sonda piirkonna lapsi, kellel oli võimalus osaleda ka kohalike raamatukogude poolt korraldatud lugemispesades. Toila ja Voka raamatukogud tutvustasid kassiteemalisi raamatuid ja meisterdasid kasse.

Aasta jooksul korraldati palju üritusi. Narva raamatukogu sai projekti „Kunst raamatukokku“ raames kingituseks mängumaja Otto

Maidlas külastasid raamatukogu kõik Maidla Kooli klassid.

Sinimäel korraldati õppe- ja mänguline etteaste piraadi ja papagoiga.

Sillamäe sidus üritused kodulinna 60-nda aastapäevaga ja lasteraamatukogu sai uued ruumid.

Jõhvis alustati aastat tublimate laste jututoas osalejate tänuüritusega. Lastel olid külas Norra trollid, kes andsid üle kingitused Norra koolilaste poolt, lastele korraldasid orelikontserdi Ahtme Kunstide Kooli õpilased, tutvustati Norra loodust, traditsioone ja laste tegemisi. Sponsorid katsid laua maiustustega.

Aasta teemal „Mina ka!“ valmisid sõbrapaelad, järjehoidjad ja joonistused enamuses raamatukogudes.

2019.a käibeale tuleva 2-eurose juubelimündi „Laulupidu 150“ konkursil osalesid ka Jõhvi lapsed.

Ettelugemispäeva võistluse võitis Illuka Põhikooli 4.klassi õpilane, kes esindas maakonda Tallinnas lõppvõistlusel.

Kultuuriaasta projektivõistluses „Raamatukogud-muuseumid-noortekeskused“ sai positiivse vastuse Kurtna raamatukogu maakivist lugemispesa ehitamiseks parki.

4.4.1 Laste-ja noortekirjanduse komplekteerimine

Laste- ja noortekirjandust komplekteeritakse maakonnas vastavalt tellimisplaanidele.

Valiku teeb iga raamatukogu ise vastavalt rahalistele võimalustele ja soovidele.

Vähesel määral lisas raamatukogudesse lasteraamatuid riigipoolne lisafinantseerimine.

Raamatute komplekteerimisel eelistatakse algupärandeid, auhinnatud ja Eesti Lastekirjanduse Keskuse poolt soovitatud teoseid.

Kooliga ühes majas töötavad raamatukogud pöörasid enam tähelepanu koolikohustusliku kirjanduse tellimisele. Paraku ei saa rahuldavat lahendust leida klassivälise lugemise probleemile, sest lugemisnimekirjad võivad muutuda juba järgmisel õppeaastal.

Keskraamatukogud muretsesid lisaks ilukirjandusele ka rohkelt aimekirjandust, mida tutvustati koolidele näituste ja soovitusnimestike abil (Narva, Sillamäe, Jõhvi).

Suurt rõhku pannakse vene keeles ilmunud eesti lastekirjanduse jõudmisele raamatukogudesse.

Enamus Eestis ilmunud eesti lasteraamatuid on olemas Jõhvis ja Narvas.

Mitmes raamatukogus arvestatakse lasteaia, kooli, noorte huvikeskuste töötajate soovidega ning komplekteeritakse ka vastavat metoodilist kirjandust.

Rohkem tehakse eeltööd tutvumaks uute raamatutega- tähelepanu selgetele ja kaunistele illustratsioonidele, mis lapsi köidavad.

Vähenenud on väikelaste pappraamatute, klepsu- ning värviraamatute ostmise. Neid soovitatakse

lapsevanematel endil koju muretseda. Raamatukogud tellivad vaid mõningaid kindlatel teemadel ja tuntud lasteraamatute põhjal tehtud kleepsu- või värvimisraamatuid (Masa ja karu jt tuntud lastelood, Eestit puudutav teema, loodus).

Võimalusel ostetakse väikelaste-, tegelus- ja interaktiivseid raamatuid (Narva, Kohtla-Järve, Jõhvi), lauamänge, ingliskeelseid trükiseid.

Perioodikast olid tellitud enamuses raamatukogudes Täheke ja Hea Laps. Sel aastal ilmus ajakiri Täheke venekeelsena neli korda ning seda jagati tasuta kõikidele vene koolide esimestele klassidele ja lasteaedadele.

Keskkogudes kõikis lasteajakirjade nimetuste arv 10-17 vahel.

Jätkuvalt on populaarsed laste seas Ilmar Tomuski, Mikä Keräneni, Martin Widmarki, Asa Larssoni, Sven Nordqvisti, Grigori Osteri, Aino Perviku raamatusarjad. Noorte lemmikkirjanikud on Reeli Reinaus, Ketlin Priilinn, Kristi Piiper, John Green, James Dashner, Kiera Cassi ja Rick Riordan.

Tähelepanu on sooritanud Markus Saksatamm, kes võitis Moskvast teist aastat järjest parima välis autori tiitli ja kelle raamatud on nõutavad nii eesti kui vene keeles (Kohtla-Järve, Jõhvi).

Enam ei ole palju vahet eesti ja vene laste lugemiseelistustes, loetakse samu autoreid ja tihti ka eesti keeles (Jõhvi, Kohtla-Järve, Kiviõli). Suurenenud on noorte soov lugeda ingliskeelset ilukirjandust, millega tutvutakse sotsiaalmeedia kaudu ja küsitakse raamatukogudest.

Järelkomplekteerimist teostatakse raamatupoodide ja kirjastuste sooduspakkumiste ajal ning Eesti Hoiuraamatukogust.

Vähesel määral lisandub annetuste näol saadavat lastekirjandust.

Viimastel aastatel on järsult tõusnud lasteraamatute hinnad, eriti venekeelsete osas, mille tõttu on vähenenud raamatuostud. Kohtla-Järvel lisandus lasteosakonda 1211 eks (2016.a 1258), Narvas 3594 eks (2016.a 4272). Narvas moodustas ostudest kogu fondi kohta laste- ja noortekirjandus 35,6%.

Seoses raamatute hinna kallinemisega püütakse maakonnas ühe valla piires raamatukogude vahel jagada ära ostetavad raamatud, et ei tekiks palju dubleerimist ja koolile ligemasse raamatukokku lisatakse rohkem lastele mõeldud kirjandust. Sama infovahetus toimub kohaliku ja kooliraamatukogu vahel. Suuremad koolid saavad aastas keskmiselt 200.-€ eest osta lisaks õpikutele aime- ja ilukirjandust. Mõned koolid ostavad klassikompleti jao (u 20 eks) ühte kindlat raamatut, et kindlustada kõigile õpilastele lugemisvara. Kas nii igal aastal toimida, seda tasub mõelda ja läbi arutada kohaliku raamatukoguga.

Pidevalt on puudu klassivälisest kirjandusest. Üheaegselt loetakse neid üle maakonna nii eesti koolides kui vene koolide kümblusklassides. Igal aastal lisanduvad uued nimekirjad, mis nõuab raamatukogudelt lisatööd. Kui aastaid pole nõutud mingit raamatut, siis võib aja möödudes see jällegi klassivälisesse kirjandusse jõuda. Tihti on raamatud selleks ajaks juba maha kantud. Õnneks on paljud õpetajad loobunud kindla raamatu läbilugemise nõudmisest ning lastel on võimalus valida ise endale sobiv lektüür. Kadunud on isegi õpetajate nõue kindla lehekülgede arvu läbilugemiseks. Sellega peavad rahvaraamatukogud hakkama rohkem arvestama ja valima ostetavat kirjandust. Kahjuks õpetajate vähenenud huvi ilmuva kirjanduse vastu paneb raamatukoguhoidjad muretsema ning valik jääbki põhiliselt viimaste kanda.

Üha enam püütakse leida võimalust soovitada õpilastel lugeda klassivälisest kirjandusest internetist (enamusest venekeelsest on kättesaadav) või palutakse pöörduda naaberlinna raamatukokku, kus vajaminev on veel saadaval. Lapsevanemad on nõus pigem koheselt sõitma lähedalasuvasse raamatukokku kui ootama RVL-i teel saabuvat teost. Seda on maininud mitmed raamatukogud (Jõhvi, Kohtla-Järve, Kiviõli, Lüganuse).

Toimub pidev fondide puhastamine, mis tihti on tingitud pigem ruumipuudusest kui mittevajaminevast kirjandusest.

4.4.2 Laste- ja noorte raamatukogu kasutamine

Tabel 6

Rmtk	Lug-d 2016	Lug-d 2017	Muutus (+/-)	Külast-d 2016	Külast-d 2017	Muutus (+/-)	Laenu 2016	Laenu 2017	Muutu s (+/-)
Linna/ma ak. rmtk	9876	10.00 91	+215	135.233	137.193	+1960	154.445	145.055	-9390
Sh keskk	8495	8685	+190	110.135	109.058	-1077	142.562	133.940	-8622

Maakonna raamatukogude lugejatest moodustavad lapsed ja noored 31,1% (2016.a 31,6%), külastustest 29,4% (2016.a 29,7%), laenutustest 14,9% (2016.a 15,6%).

Enamuses raamatukogudes jääb lapslugejaid vähemaks, suurem tõus oli Narvas +276 (2016.a 4625, 2017.a 4901 lugejat). Üle kümne lugeja lisandus vaid Kohtla-Järvel (26) ja Sinimäel (13).

Palju segadust tekitas lugejate registreerimise uus süsteem, mis alates 2018.a tagasi pöördub 1.jaanuari seis juurde.

Ida-Virumaal jätkub elanikkonna vähenemine. 0-14 aastaste laste osakaal on langenud 2017.aasta 1.jaanuari seisuga 19.893 lapseni. Suletud on koole ja lasteaedu, gümnaasiumid on muutunud põhikoolideks, põhikoolid algkool-lasteaedadeks. Pered on kolinud töö otsingul linnadesse ja välismaale. Mitmed raamatukogud nimetasid, et läheduses pole enam lasteasutust, lapsed käivad koolis kodust kaugel ning jõuavad koju alles hilisõhtul.

Võimalusel löövad raamatukogud kaasa naabruses oleva rahvamaja töös, kus organiseeritakse ka lastele mõeldud üritusi (Saka, Pagari, Kurtna).

Suurenenud on erivajadustega laste arv raamatukogudes, tihti külastavad grupid koos kasvatajaga raamatukogu, et kohapeal raamatuid sirvida ning neid kaasa laenutada (Kiikla, Jõhvi, Narva-Jõesuu, Narva, Ahtme, Sillamäe). Kuigi rühmas on 10-15 last, laenutab kasvataja raamatuid enda nimele, mis jääb statistikas märkimata. Erivajadustega lastele ja lastest on ilmunud rohkem kirjandust, mida laenutatakse üha enam (Narva-Jõesuu, Sillamäe, Sinimäe, Jõhvi).

Muret tuntakse lastega tegelevate inimeste vähest huvitatust raamatute vastu, mitmes raamatukogus pole õpetajad raamatukogu lugejad, mainitakse lasteasutuste kaugust.

Paljud linnades tööl käivad lapsevanemad laenutavad lastele raamatuid linnaraamatukogudest, kuna kohapeal on õhtuti juba raamatukogu suletud, koolibussi ootavad lapsed veedavad aega noorte huvikeskuses ja jõuavad kodukohta samuti alles õhtul.

Enamus raamatukogusid märgivad, et pakkudes erinevaid raamatukoguteenuseid nii kohapeal kui ka väljaspool raamatukogu (näitused, vaba aja veetmine, üritused) ei eelda lugejaks registreerimist. Sirvitakse rohkem raamatuid ja ajakirju, koju laenutatakse enamasti kohustuslikku kirjandust.

Lisaks raamatukogudele on langenud ka rahvamajades lasteringide arv, kuna tegevus on kandunud noortekeskustesse ja huvikoolidesse (Maidla), kus on kaasaegsem ümbrus ja tehnika.

Raamatukogudes on pööratud suuremat tähelepanu väikelastele, kellest kasvavad tulevased raamatukogu kasutajad. Loodud on mugavaid lastenurki, emadele on antud võimalus lapse toitmiseks ja riietamiseks, muretsetud eakohaseid raamatuid, mängu. Narva raamatukogule kingiti mängumaja, Tammikus sisustati väikelastega peredele nukunurk.

Enamus maakohtade raamatukogudes on lastel oma lugemisnurk, kus saab koolibussi oodates sirvida raamatuid, mängida lauamänge, panna kokku puslesid, lahendada mõistatusi, joonistada ja meisterdada. Kahjuks on lapsed aasta-aastalt muutunud rahutumaks ja nende ohjamine on muutunud igapäevaseks tegevuseks.

Kuremäe märgib, et ka koolidel ja lasteaedadel on olemas mingil määral uemat lastekirjandust, mille jaoks jõukamad vallad raha on eraldanud.

Toila raamatukogust astuvad oma jalutuskäikudel läbi lasteaia Naerumeri lapsed, et laenutada lõunauinakuks unejutte.

Paljud lapsevanemad on juba nõus oma eelkooliealisi lapsi lugejaks registreerima. Kui näidata, et laps suudab esimesel korral ise endale raamatu arvutis registreerida ja särasilmil sellest rääkida, siis

järgmistel raamatukogu külastustel saab juba tutvustada talle raamatute paigutust riulitel, raamatukogus kehtivaid reegleid jm.

Enamuses suuremates raamatukogudes on langenud laste internetipunkti külastatavus, kuna arvutid on laste endi nn nutividinatega võrreldes aeglased (Jõhvi, Kohtla-Järve, Kiviõli).

Avatud noortekeskustesse on muretsetud palju sellist inventari, millega raamatukogudel on raske võistelda (robootika, seiklusvahendid). Meie peame kogu oma jõu suunama hea (laheda) kirjanduse tutvustamisele ja sellega kaasnevale vaba aja veetmisele võimaluse andmisega. Peamiseks takistuseks selles märgiti ruumipuudust.

Klassivälist kirjandust püütakse kiiresti leida naaberraamatukogudest, kuhu vanemad on nõus koheselt sõitma (Kohtla-Järve, Jõhvi, Kiviõli). Samuti märgitakse venekeelse kirjanduse tasuta kättesaadavust internetist, tuues ära ka leidumuse „70 tasuta e-raamatukogu“ (Sillamäe), mille teenust kasutavad lapsed ilma raamatukogu vahenduseta. E-raamatute teemal on räägitud Lüganusel, Jõhvis, Narvas, Sillamäel.

Infot erinevatest Eestis toimuvatest pereüritustest pakuvad Narva, Kohtla-Järve, Jõhvi. Maakonna ja valla piires toimuvast annavad ülevaate kõik raamatukogud, infostendid on Kuremäel, Kurtnas, Maidlas, Sinimäel, Toilas, Narva-Jõesuus.

Suveni organiseerib suvituspaikades lugemisnurka Narva Keskraamatukogu.

Linnades asuvate raamatukogude lapslugejad pärinevad peamiselt vene keelt emakeelena kõnelevatest või segaperekondade lastest. Püssi märgib suurt langust vene keelt kõnelevate laste osas, Sinimäel on u 10% eesti perede lapsi. See aga ei tähenda, et lapsed eesti keeles ilmunud raamatuid ei loe, üha enam nõutakse eestikeelseid raamatuid või paralleelteksti kõrvale eesti keele õppimiseks. Maapiirkondades külastavad raamatukogu enamuses eesti perede lapsed.

Noored on üha enam hakanud lugema ingliskeelset ilukirjandust.

4.4.3 Laste-ja noorteteenindus s.h lugemisharjumuste kujundamine ja arendamine

Huvi lugemise vastu tekib varases lapseas. Koos lapsega raamatukogus kvaliteetaega veetes saab lapsevanem koos raamatukoguhoidjaga suunata pisipõnni just selle kõige õigema ja ilusama lasteraamatu juurde. Samas tutvustada raamatukogu, selles peituvaid põnevaid kohti, selgitada käitumist ning ka lapsevanemale soovitada kirjandust laste kasvatamisest (Saka).

Enamus raamatukogusid on eraldi riulile välja pannud väikelaste raamatud.

Silma on jäänud ka kooliealiste laste vanemad, kes pigem takistavad laste vabalugemist. Lastel puuduvat aeg teiste tegevuste ja õppimise kõrvalt peale klassivälise kirjanduse muud lugeda. Mõned vanemad suruvad peale oma valikuid, et just nende lapsepõlves loetu on see kõige õigem. Raamatukoguhoidjal on siin raske sekkuda, kuna laps tunneb piinlikust ja kardab lapsevanema reaktsiooni.

Paljud raamatukogud kasutavad laste puhul tihedamalt viivisevaba tagastamist (Kiviõli, Jõhvi, Kohtla-Järve). See julgustab lapsi järgmisel korral hoolikamalt jälgima tagastamistähtaega või vajadusel pikendama.

Lugemiskoer külastab lapsi Narvas ja Sillamäel.

Noored loevad ingliskeelset kirjandust meelsasti, kuid enamasti pole pakkuda neile sõprade poolt sotsiaalmeedias soovitatud uut lugemisvara ja veel eesti keelde tõlkimata raamatuid.

Raamatukogu kodulehtedel tutvustavad uut kirjandust või ülevaateid raamatutest Narva, Kiviõli, Jõhvi, Sillamäe.

Koolide poolt on suurenenud kindlatel teemadel raamatukoguhoidjate poolt läbiviidavate ürituste ja ainetundide, näituste tellimine (Jõhvi, Narva).

Õpilasi abistati olümpiaadide ja uurimistööde jaoks kirjanduse leidmisel, mis jääb kajastamata aga statistikas.

Korraldati raamatukogutunde (õpetati elektronkataloogi ja erinevate andmebaaside kasutamist, tutvustati e-raamatute keskkondi), ekskursioone raamatukokku. Selgitati kasutuseeskirju, fondide paigutust, mida teha kasutatud ja katkise raamatuga.

Toilas karjääripäeva raames tund „Raamatu seljaluule“.

Sondas, Sillamäel on olemas lastele eraldi ruum, kus õpetajad saavad läbi viia õppetunde (kool asub raamatukoguga samas majas).

Kasutajakoolituses mainiti ka RIKS, URRAM, RVL süsteemide tutvustamist.

Päringute arv on tõusnud Kohtla-Järvel, Narvas märgitakse e-päringute suurt osakaalu. Otsiti materjali erinevate tähtpäevade, Läänemere, Ida-Virumaa vaatamisväärsuste, lauamängude, käsitöö jm kohta.

4.4.4 Laste- ja noorteüritused: ülevaade, millised olid põhiteemad ja millised suuremad üritused. LISA 4

Laste- ja noorteüritused toimusid kõikides raamatukogudes vaatamata sellele, et laste vaba aeg on piiratud õppimise ja huvitegevuse suurenenud võimaluste tõttu.

On tähtis mõista, et ka paarile lapsele tähelepanu osutamine ja nendega tegelemine väikeses külaraamatukogus kasvatab lastes huvi lugemise, teadmiste ja raamatukogu vastu.

Vabatahtlikke abi kasutasid Kurtna, Jõhvi ja Toila raamatukogud.

Koolivaheaegadel organiseeriti huvitegevust (Kohtla-Järve meisterdamistoad, Jõhvis lauamängudega tutvumine ja valmistamine, Ulvis meisterdamisraamatutest näitus ja õpituba). Jõhvis viidi läbi kolmepäevane sügiskoolivaheaja laager, kus toimusid avaliku esinemise ja moedisaini õpitoad. Raamatukogudes, mis asusid samas majas kooliga, vaheaegadel erilisi vaheaja tegevusi ei korraldatud.

Lapsed osalesid suvelugemisüritustel (üks raamatukogu märkis, et seda ei õnnestunud korraldada isegi auhindade olemasolust hoolimata), Jõhvis paluti suveraamatuks mitte märkida klassivälist lugemist ja üllatuseks saadi 398 lapse poolt 424 nimetust raamatuid. Kuna väiksemate laste raamatute pealkirjad olid väga hoolikalt kirja pandud koos kirjavigadega, siis pandi kokku neist huvitavamad ning saadeti kooli tagasi lõbusaks lugemiseks.

Kirjandusviktoriine korraldasid Avinurme, Narva, Sillamäe, Kohtla-Järve.

Sillamäe ja Sinimäe koostöös viidi läbi viktoriin „Elav klassika“, Mäetaguse ja Kiviõli kooli vahel toimus koostööprojekt „Sport looduses“, kus võõrustajaks kolmeks ööks ja kaasalööjaks oli Pagari raamatukogu organiseerides mõtte- ja spordimänge.

Pagaril korraldati koostöös seltsimajaga Pagari piparkoogimaja jõulutuba, Avinurmes koos Puiduaidaga lastele paikliku pärimuslugude üritus ja pannkoogiõhtu öölugemisega .

Näitused on üha enam seotud erinevate ürituste, viktoriinide ja õpitubade teemadega. Raamatute kõrval pakutakse lisaväärtusena ka esemelisi väljapanekuid (nukud, aimeraamatuid ilmestavaid esemeid, kollektsionääride meeneid, münte jm).

Aseris nähti ja katsuti nostalgilisi mänguasju, Kurtnas Põhjamaade raamatunädalal „Soome 100“ näitusele lisandusid laste joonistused, Iisakus ja Jõhvis olid väljapanekud ja viktoriin aasta linnust, taimedest ja loomast . Lohusus ja Kurtnas korraldati teemapäev „Astrid Lindgren 110“, Mäetagusel näitustesari „Eesti lastekirjanikud“, Ulvis tutvuti emade-isade kooliaja lemmikraamatutega. Toilas soovitasid noored oma lemmikkirjanike ja noortele mõeldud raamatute näitusega lugemist oma eakaaslastele. Vokas sai näha nii pokuraamatuid kui pokusid. Väljapanekud olid kirjanike tähtpäevadeks: A.Miln-130, L.Tungal-70, A.Pervik-85, O.Luts-130, K.Tsukovski-135.

Laste joonistused, meisterdamistööd olid välja pandud Olginas, Kohtla-Järvel, Jõhvis, Kurtnas.

Raamatukogude kaudu korraldati kohtumised Sulev Olliga Iisakus ja Toilas, Heino Seljamaa muinasjutukohvri tegelastega Toilas, Heli Künnapasega Iisakus, Heli-Illepe Sootakiga Kurtnas, Piret Rauaga Jõhvis, Markus Saksatammega Jõhvi eesti ja vene koolis, Kadri Hindrikusega Sillamäel, Ilona Martsoniga Sillamäel ja Jõhvis, Marko Kalduri ja samojeedikoer Tähekiirega Avinurmes ja Iisakus.

Beebiraamatuid „Pisike puu“ jagati raamatukogude kaudu Iisakus, Narvas ja Narva-Jõesuus.

Kõikjal tähistati lasteraamatupäeva, ettelugemispäeva, raamatukogunädalat, seekord laste ja noorte kultuuriaastale pühendatuna.

Lugemisringid/-pesad, jututoad on loodud Avinurme, Kiviõli, Kurtna, Jõhvi, Narva raamatukogudes. Koos käiakse 1-4 korda kuus.

Tudulinna tegutseb raamatukogus muusikaring (kasutada on helitehnika), Sillamäel varjude teater, Kiviõlis reisib lasteasutustes raamatukohver.

Filme vaadatakse Mäetagusel, Kurtnas, Narva-Jõesuus. Sillamäe lapsed said õpitoas selgeks filmi tegemise, valmisid klipid „Elav Puskin“ ja „Lõbus võileib“.

Parimaid lugejaid pidasid meeles Narva-Jõesuu, Kohtla-Järve, Jõhvi, Narva, Sillamäe.

Tudulinna korraldati koostöös kooli ja lastekoduga kõik tähtpäevade üritused.

Koostöö toimib Kiiklas SOS lastekülaga, Sondas ja Sinimäel samas majas oleva lasteaia ja kooliga, Kurtnas Avatud Noortekeskusega, Lüganusel Lüganuse Kooli ja Maidla Kooliga, Mäetagusel lasteaia Tõruke ja Mäetaguse Kooliga, kus on samuti hästi varustatud kooliraamatukogu. Olgino osaleb rahvamaja lasteürituste korraldamisel, Püssis aitavad Avatud Noortekeskuse lapsed arvutimaailmaga tutvumisel.

Sillamäe ja Narva raamatukogu sagedased neljajalgseid külalised on koerteklubist Lucky.

Keskraamatukogudel on koostööpartnereid nii kohalikul kui vabariiklikul tasemel.

Maaraamatukogude üritustest:

Avinurme „Lapsed- meie kultuuri hoidjad ja säilitajad“

Aseri „Eesti filmiklassika tutvustamine ja vaatamine“

Iisaku jätkusari „Muinasjutuga ümber maailma“

„Tunne oma kodukohta“

Raamatukogu piknik „Ida-Virumaa lood lastele“

Interaktiivne mäng „Teedu ja Peedu“

Emakeelepäevad Iisakus, Jõhvis, Mäetagusel

Kurtnas koostöös vallaga pereürituse kohvikupäeval - Trollipäevad, kus näitusele lisaks sai valmistada trolle, vaadata multikaid, õppida trollitantsu.

Maidla südamenädal ühiselt Maidla Kooliga 5km liikumist, raamatunäituse põhjal igale tervisealasele vanasõnale seletuse leidmine

Mäetagusel koostöös Mäetaguse Kooliga maastikumäng „Aabitsa otsimine“

Narva-Jõesuus rahvusvahelisel lasteraamatupäeval kirjandushommik „Kornei Tsukovski-135“

Toilas korraldati meisterdamisõpitubasid 9 korral koos vabatahtliku abiga.

Voka raamatukogus asuvast postipunktist saatsid lasteaia lapsed isale kirja ja kasvatajale paki Kiiklas üritus „Lammast on lahe“

Pagari raamatukogu külastasid oma rattamatkal Mäetaguse Põhikooli õpilased, et tutvuda „Unustatud koolid“ raames endise koolimajaga, otsiti aaret, küpsetati ühiselt pannkooke

4.5 Erivajadustega sihtrühmade teenused

Eelmisel aastal osutasid teavikute kojuviimise teenust Ida-Virumaal 5 raamatukogu: Aseri, Lohusuu, Saka, Sonda ja Voka. Aseri raamatukogu juhataja viib raamatuid peamiselt Rannu inimestele, kus raamatukogu mõned aastad tagasi suleti. Mitmes raamatukogus viivad eakatele ja kaugemal elavatele lugejatele koju kirjandust teised lugejad, naabrid või sugulased ning sotsiaaltöötajad.

Mäetaguse ja Narva-Jõesuu raamatukogud pakuvad mahakantud teavikuid kõige esimesena kohalikele hooldekodule. Avinurmes ja Narva-Jõesuus külastavad hooldekodu hoolealused aktiivselt raamatukogu ja viivad kirjandust ka teistele hoolealustele. Alutaguse hooldekeskusesse viib Mäetaguse raamatukogust lugemist hoolekeskuse huvitegevuse juht. Hooldustöötajatega teevad koostööd ka Kiviõli ja Jõhvi raamatukogud. Koos valitakse liikumiskustega lugejatele raamatuid.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Koduteenindus ei ole ka sellel aastal kasutust leidnud. Paljud lugejad, kes ise väljas ei liigu, on rahul pereliikmete, sugulaste või tuttavate poolt toodava lugemisvaraga. Ka mitmed sotsiaaltöötajad viivad ise liikumisraskustega inimestele raamatuid.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Koduteenindust pakuvad Keskraamatukogu laenutusosakond, Ahtme ja Sompa HRK- d. Kokku saab koduteenindust 13 lugejat. Halva nägemise tõttu, käib töötaja ühele lugejale ka raamatut ette lugemas. Seega on nõudlus tekkinud audioraamatute järele.

Üritusi käidi korraldama Kohtla-Järve ja Ahtme pensionäride päevakeskuses, Kohtla Ajalooringis, Slaavi Põhikoolis. Esineti uudiskirjanduse ülevaadetega, Ajalooringis esineti ülevaatega külade tekkimisest Vitsiku küla näitel.

Sillamäe Raamatukogu:

Sillamäel on hästi toimiv sotsiaabisüsteem. Erivajadustega inimestele laenutavad raamatuid tugiisikud või sotsiaaltöötajad. Neljale inimesele viisid raamatukoguhoidjad raamatuid ja perioodikat koju.

Linnas on vaimupuudega noorte päevakeskus ja toimetuleku klass Vanalinna koolis, samuti seenioride päevakeskused. Vaimupuudega noored ja toimetuleku klassi lapsed olid raamatukogu püsivad külastajad. Üritused olid neile adapteeritud.

Päevakeskustes viidi läbi loenguid, vestlusi, meistritubasid, uute raamatute ülevaateid. Osalejatel oli võimalus laenutada meeldima hakanud raamat, järgmisel korral see tagastada ning jälle uus valida.

Narva Keskraamatukogu:

Raamatukogu jätkas edukalt koduteeninduse pakkumist. Koduteeninduse teenuse laiendamist piirab raamatukogu transpordi puudumine.

2017. aasta talvel koguti isetehtud postkaarte ja jõuluingitusi Moskva Patriarhaadi Eesti Õigeusu Kiriku Narva Jumalaema Narva Ikooni Koguduse seegis elavatele vanuritele. Aktsioon toimus juba viiendat aastat. Sel aastal kogus raamatukogu 170 ise tehtud postkaarti ja suurel hulgal kingitusi (suveniire, toiduaineid ja esmatarbekaupu).

Raamatukogu teeb koostööd laste päevakeskus LAD MTÜga ja Rehabilitatsioonikeskusega, kelle jaoks on korraldatud erinevad üritusi ja töötubasid arvestades sihtrühma vajadustega.

Narva Keskraamatukogu Kreenholmi Haruraamatukogus toimus 6 ekskursiooni ja 2 loengut erivajadustega lastele.

Kreenholmi Haruraamatukogu viis läbi statsionaarse õendusabi ja kirurgia osakonna patsientidele temaatilisi vestlusi (näit. "Insult: insuldijärgne taastumine"), lühiülevaateid ajakirjadest ning kinkis raamatukogust kustutatud raamatuid.

Tabel 7

	Kordade arv	Teenuste arv	Kasutajate arv
Koduteenindus	227	805	59

Tabel 8

Teenused teistele asutustele	Ürituste arv	Osavõtjate arv
	61	759

4.6 Raamatukogu kui kohalikku pärandit jäädvustav, elukestvat õpet toetav ja vabaaja võimalusi pakkuv kultuurikeskkond.

4.6.1 kohalikul

2017. aastal korraldati maakonna raamatukogudes 1618 üritust, neist küllakogudes 228. Üritustel osales 33727, küllakogudes 3872 inimest. Ürituste sihtgrupiks on põhiliselt lapsed, keda on kooli või lasteaia kaudu lihtsam raamatukogu üritustesse kaasata ja pensionärid. Raamatunäitusi ja -väljapanekuid koostasid kõik raamatukogud. Aasta jooksul sai raamatukogudes vaadata 1144 näitust või väljapanekut.

Kultuuriürituste korraldamisel tehakse koostööd kohaliku omavalitsuse ja teiste paikkonna kultuuriasutustega, samuti oma piirkonda jäävate koolide ja lasteaedadega. Suuremateks koostööpartneriteks on ka rahvamajad ja seltsid.

Üritustest korraldati luuleõhtuid (Aseri, Toila), kohtumisi kirjanike ja raamatuillustraatoritega (Toila), reisimuljete õhtuid (Aseri). Valik näitustest: „Vein – Jumalate jook” (Iisaku), „Energiakerad paberist“ (Aseri), fotonäitus „ETKVL kauplus-sööklast uue poeni Grossi Toidukaubad“ (Voka).

Iisaku raamatukogus sai alguse uus ürituste sari „Huvitavate kohtumiste klubi”, jätkusid populaarsed elulooõhtud, luule- ja muusikakavad, ja Trepigalerii näitused.

Toila raamatukogu 29 erineva ürituse seas on 11 erinevat õpituba. Nendest 4 viis läbi raamatukogu juhataja Lea Rand: lastele kivimaali ja discopalli õpituba ning täiskasvanutele decoupage ja küünlaklaasi õpituba. Kolmandat hooaega tegutseb raamatukogu juures Kella Kuue Kohtumiste Klubi, mis sai kokku kaheksal korral. Koostöös Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskuse ja Voka Avatud Noortekeskusega toimus raamatukogu perepäev.

Narva -Jõesuu linnaraamatukogul on jätkuvalt hea koostöö kohaliku Hahni nimelise luuleühinguga ja vene kultuuriseltsiga “Allikas”. Raamatukogutöötajad on abiks linna kultuuritöötajatele pileтите müümisel ja ekskursioonidele registreerimisel.

Kuna Illuka vallas puudub rahvamaja, on Kurtina raamatukogu-seltsimaja saanud ümberkaudsete küllade elanikele kooskäimise kohaks. Renditakse saale erinevate sündmuste tarbeks ning võetakse osa raamatukogus toimuvatest üritustest. Majas tegutseb memmede käsitöö-, tantsu- ja lauluring. Kord nädalas toimuvad naisansambli proovid. Sonda raamatukogus toimuvad ELKS Sonda osakonna loodusõhtud. Avinurme raamatukogu juures tegutseva aiandusringiga Kastepiisad küllastati tulevase vallakeskuse Mustvee linna kaunemaid aedu ja korraldati väljasõit Läti taimeparaadile.

Jõhvi Keskraamatukogu:

2017.a korraldati 78 näitust ja väljapanekut ning 127 üritust, millest võttis osa 2999 inimest. Jätkuvalt kirjutati ürituste korraldamiseks projekte. Tänu projektitoetustele said lugejad kohtuda Epp Petrone, Margit Kilumetsa, Tuule Kanni, Indrek Koffi, Anne Maasiku ja Heikki Rein Veromanniga.

Kui enamasti on raamatukogu üritustel osalejateks eakamad naisterahvad, siis Jesper Parve kohtumine lugejatega ja Marko Kalduri reisiõhtu tõi kohale ka nooremast rahvast, sealhulgas mehi, kes polnud varem raamatukogu üritustel osalenud.

Väljapanekute ja näituste korraldamisel on rakendatud senisest enam lugemissaali võimalusi, võttes kasutusele suurte laudade pinnad.

Korraldati ka 2 traditsioonilist tasuta raamatute laata – üks kevadel Viru Nikerdaja laada ja teine sügisel Mihklilaada ajal. Kuigi raamatukogu on tasuta raamatute laatasid korraldanud juba mitmed aastad, siis huvi tasuta raamatute vastu on jätkuvalt suur. Näit.kui Mihklilaada ajal oli väljapanekus

üle 80 kasti raamatuid, siis tagasi tõime ca 25 kasti, millest omakorda saime väljapaneku fuajee riiulile lugejatele tasuta võtmiseks.

Seminarisaalis oli väljas lisaku muuseumi näitus “Kalevipoeg Ida-Virumaal”. Foto-ja maalinäitusi korraldati vähe, kuna seminarisaal oli tihti keelekursuste ja keelekohviku osalejate poolt hõivatud ning tavakülastaja sinna ei saanud. 2018.a võtame kasutusse laenutusosakonna seinapinna, mis annab näituste korraldamiseks uusi võimalusi.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Kõikides raamatukogudes korraldatakse teemakohaseid (tähtpäevad, juubelid, pühad) näitusi ja väljapanekuid. Suur osa väljapandud näitustest oli seotud kultuuriinimeste sünniaastapäevadega – M. Hiimäe, P-E. Rummo, I. Severjanin, A. Pervik, J. Lotman, K. Ristikivi, L. Tungal, B. Ahmadulina jpt.

Näituseid/väljapanekuid tehti kogu süsteemis kokku 367, üritusi kokku 131. Üritustel osalejate arv oli 3828. Laste üritusi oli kokku süsteemi peale 77 ja neis osales 1660 last.

2017. aasta huvitavamad raamatunäitused:

- „Haldjauk aitab meid tänapäevani“ M. Hiimäe 80 (KRK laenutusosakond)
- „Эстония — страна моя вторая...». I. Severjanin 130 (sammas)
- „Noored, e-maailm ja raamatukogud“ (sammas)
- Püsinäitused „Kohtla-Järve – minu kodulinna“, Ida-Virumaa kodulugu. Мой Ида-Вирумаа (KRK lugemissaal)
- „Vihamehest sõbrameheks“ (Poisid lasteraamatus) (Ahtme HRK)
- „Kuidas saada taimetargaks“ (sammas)
- „Poisid ja tüdrukud köögis“ (KRK lasteosakond)
- «Лето под книжным зонтиком» (sammas)
- „Põhjala saared. Soome 100“ (Oru HRK)
- „Sügisannid patta ja purki“ (Sompa HRK)

Lugemissaali konverentsisaalis oli üleval 10 näitust. Näit. Eduard Zentšiku ja Avo Kressi maalide näitus, Kohtla- Järve Kunstide Kooli õpilastööde näitus, Valgevene rändnäitus Vasili Bõkovi mälestuseks jt.

Ahtme HRK konverentsisaali huvitavamate näitustest võiks esile tuua Ahtme Gümnaasiumi õpilastööde näituse „Usun taevast! Merd ma usun!“. I. Severjanin 130 ja Anna Lumijõe kollaažide näituse „Jaapani hõng“.

Lugemissaalis toimus eelmisel aastal 16 suuremat üritust. Külalised olid kunstiajaloolane Jüri Kuuskemaa, poliitik ja endine diplomaat Marina Kaljurand, kirjanik Paavo Kangur. Toimus S. Noorsalu ja R. Nõmmiste raamatu „Õnnelind Täpi“ esitlus. Mõned näited luuleõhtutest:

- «Эстонское взморье“. Luule- ja kirjandusõhtu Konstantin Siverskii ja Ljudmilla Iljunina Sankt-Peterburg
- Luule- ja muusikaõhtu «...ja hingega kõneleb hing». Anneli Lamp ja Nikolai Pavlenko

Lugemissaalis ja Ahtme harukogus toimusid Põhjamaade raamatunädala „Põhjala saared“ raames kirjandushommikud. Loeti Ulla Lena Lundbergi raamatust „Jää“. Keskraamatukogu laenutusosakond osales Narva Keskraamatukogu videoprojektis „100 luuletust Eestimaale“. Luuletusi lugesid nii eesti kui vene koolide õpilased, pensionärid, Kohtla-Järve Kultuurimaja töötaja.

Ahtme HRK-s toimus kord kuus „Reedene jututuba“. Teemadeks: Oskar Luts, Juhan Smuul, soome kirjandus, Eesti kultuur ja Itaalia jt.

Sompa HRK-s korraldati lastele meistrituba jõulude ettevalmistuseks. Üritusi tehti ka koos Sompa Naiste Klubiga.

Ahtme haruraamatukogu ruumides viis INSA Nõustamiskeskus läbi teabetunni „Eesti keele õppimise võimalused“. Samuti kasutavad raamatukogu ruume lähedalasuvad korteriühistud koosolekute läbiviimiseks. ESF ja SA INNOVE toetatud projekti „Tagasi tööle“ liikmele pakuti Ahtme haruraamatukogus tööpraktika kohta.

KRK lugemissaali muretseti male- ja kabemäng, mida kohapeal hea meelega ka kasutatakse.

Peamised koostööpartnerid on:

- Kohtla-Järve ja Ahtme Pensionäride Päevakeskus
- Kohtla-Järve, Ahtme, Puru ja Sompa koolid ja lasteaiad
- Ajaleht „Põhjarannik“, „Infopress“, „Нарвская газета“, „Inforing“
- Virumaa raamatukogud
- Peipsi Vene Kultuuri Selts „Logovest“
- Kukruse Polaarmõis
- Kohtla-Järve Kunstide Kool
- Vene Literaatide Eesti Ühing „Русское слово“
- Naiskoor „Lada“
- K-Järve Ukraina selts „Два кольори“
- K-Järve Valgevene selts „BEZ“
- K-Järve kaabeltelevisioon „Lites“
- Kohtla Ajalooring
- Sompa Naisteklubi

Sillamäe Raamatukogu:

Raamatukogus toimusid kunsti- ja fotonäitused, loengud, meistritoad käsitööhuvilistele, raamatulaadad, konkursid, muusikaõhtud jt.

Oluliseks peetakse eesti keelt võõrkeelena rääkivatele inimestele eesti kirjanduse ja kultuuri tutvustamist.

Tööd jätkasid raamatukogu juures tegutsevad klubid – Luulejate klubi ja Fotograafide klubi, Eesti keele kohvik. Raamatukogus saab kokku linna Noortenõukogu, head sõbrad on ka seenioride keskused jne.

Koostööpartneriteks on linna haridus- ja kultuuriasutused, rahvuskultuuriseltsid ning harrastusühendused.

Kolme Sillamäe põhikooli, Sinimäe Põhikooli, linna gümnaasiumi ja kutsekooli õpilased oma õpetajatega võtsid osa viis päeva kestnud konkursist „Elav klassika“.

Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse IT-eriala õpilased olid raamatukogus praktikal. Lisaks tegid käsitöö eriala täiskasvanud õpilased meie ruumides kaks näitust „Vanaema veimevakk“.

Koos Sillamäe Vene ja Ukraina rahvusseltsidega läbiviidud üritused olid pühendatud nende kultuuritegelastele. Raamatukogu töötaja käis koos Vene kultuuri seltsi esindajatega Venemaal, Konstantin Balmont'i (hõbeajastu poeet, kes oli seotud Sillamäega) muuseumi festivalil.

Sillamäe Muuseum kasutas raamatukogu kodulehel avaldatud koduloomaterjale raamatu «Sillamäe imekena kuurortasula» koostamisel.

Sillamäe hoolekandenasutuse Sügis kliendid – vaimupuudega noored – on raamatukogu püsikülastajad (sotsiaaltöötaja juhendamisel).

Algas koostöö Ida-Virumaa Koerasõprade Klubiga Lucky, kelle koerad „töötasid“ lugemiskoertena.

Koostöös politseiga viidi algkoolilastele läbi raamatukogutunnid helkurite vajalikkusest ning väga vajalik loeng vanuritele „Ettevaatust: telefonipetturid!“

Raamatukogus esines Töötukassa karjäärinõustaja.

Raamatukogu esindaja osales Virumaa kirjandusauhinna žürii töös. Raamatukogupäevadel kohtusid Sillamäel Ida-Virumaa venekeelsed kolleegid, et osaleda lõbusas mälumängus „Röömsameelsed raamatukoguhoidjad“ ja kohvilauas oma töökogemusi jagada.

Narva Keskraamatukogu:

2017. aastal pöörati suuremat tähelepanu koduloolooteemaliste ürituste korraldamisele.

Esitlused:

- Kogumiku esitlus «Святогор», pühendatud Üleriiklikule vene laulupeole – 80.
- Raamatu «Будни неравнодушных: Бронзовый век русской поэзии в Эстонии» esitlus
- Heinrich Hanseni nimelise Narva muinsuste seltsi ajaloolise almanahhi esitlus.
- Kohtumine Narva teemaliste raamatute autori Gennadi Ragušiniga.

Koduloolised kohtumised:

- Kohtumine ajaloolase ja avaliku elu tegelase Eldar Effendijeviga „Ideaalsed projektid ja nende rakendamine (13.-19. saj.) - ajalooline retrospektiiv”.
- Tallinna vene muuseumi ja Peeter I maja juhataja, M. Smorževski-Smimova loeng „Peetri ajastu Narva kirikud”.
- Sankt-Peterburgi koduloolaste ühingu liikme, Aleksei Erofejevi loeng „Narva nimed Peterburi toponüümikas – Leningrad ja eeslinnad”.
- Kodulooline kohtumine Tartu Ülikooli Narva kolledži õppejõu Jelena Nõmmega. Kohtumise teemaks on „Narva pildi kujunemine revolutsiooni eelsetes vene raamatutes ja linnajuhtides”.

Näitused:

- „1857 – 2017. Peatus "Kreenholm": raamatute autori ja kunstniku V. Kurkovi näitus.
- Fotonäitus „Ajalooline kaleidoskoop”. Näitusel olid esitatud rahvusvahelisel fotokonkursil (Eesti-Venemaa) noorte kunstnike tööd.

Artiklid:

- „Aleksandr Vassiljevitsš Petrov“ 150 aastat autori sünnist. Raamatu autor „Город Нарва. Его прошлое и достопримечательности в связи с историей упрочения русского господства на Балтийском побережье“. T. Klimina
- „Narva keskraamatukogu ajaloost“ T. Klimina

Koostööpartneritega tegime tihedat koostööd ürituste ja näituste korraldamisel, kajastamisel, info edastamisel ning täiendkoolituste läbiviimisel.

Raamatukogu korraldab koos ENAR-iga erivajadustega inimestele 2 arvutiõppekoolitust, korraldab ekskursioone, töötubasid, loenguid jne. Lisaks olid koostööpartneriteks linna kultuuri- ja haridusasutused, huvikoolid, meedia (ajalehed, raadio ja TV, linnakantselei infoteenistus), SA Narva Linna Arendus TÜ Narva Kolledž, Eesti Selts, Ida-Virumaa Integratsiooni Sihtasutuse Keskus, Narva linnavalitsus, Narva linna rahvuskultuuride seltsid, Narva Laste Loomemaja, Narva Kutseõppekeskus, Narva Muuseum, Eesti Töötukassa, Politsei- ja Piirivalveamet, OÜ Multicom, MTÜ Sophia, õppekeskus VESTIFEX, Henrich Hanseni Nimeline Narva Muinsuste Selts, Narva Invaliidide Ühing EENAR, Kultuurikeskus Geneva OÜ, klubi „Patchwork Plus” jt.

4.6.2 riiklikul

Kultuuriministeerium – keskraamatukogu koolitusprojektide rahastamine

Eesti Lastekirjanduse Teabekeskus – koolitused, vabariiklikud lasteprojektid

Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing – erialased koolitused

Põhjamaade Ministrite Nõukogu Eesti esindus - Põhjamaade raamatukogupäevade tähistamine

Eesti Kirjanike Liit ja Rahvusraamatukogu - kirjanike tuuri läbiviimine, Kirjanike Liidust nõu ja abi saamine näiteks kirjanike kontaktandmete leidmisel

Elukestva õppe edendamisel tegid maakonna raamatukogud koostööd ETKA Andras - Täiskasvanud Õppija Nädala ajal ürituste läbiviimine ja osalemine pilootprojektis „Kingi Võimalus! Leia infot õppimisvõimaluste kohta raamatukogust“. Täiskasvanutel oli võimalus saada

raamatukogust infot erinevate õppimisvõimaluste kohta. ETKA Andrasega koos tehti koostööd Eesti Külaliikumisega Kodukant ühisseminari korraldamiseses ning ühisseminaridel osalemisel. Igast maakonnast valitud hariduse saadiku ülesanne on koostöös ETKA Andras ja Kodukandiga julgustada edasi õppima haridustee pooleli jätnud inimesi. Ida-Viru maakonna hariduse saadik on Jõhvi Keskraamatukogu töötaja.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

- Eesti Lastekirjanduskeskus
- ETKA ANDRAS
- INSA
- INNOVE
- ESF
- Põhjamaade Ministrite Nõukogu esindus Eestis
- OÜ „Urania“
- Eesti Hoiuraamatukogu

Sillamäe Raamatukogu:

Huvitava koostöökogemuse näide on raamatukogu juures tegutsev Eesti keele kohvik. Kohvik on aktiivse Sillamäe elaniku isiklik algatus ja ei ole seotud Integratsiooni SA-ga. Aasta jooksul olid kohviku külalisteks Tartu Waldorfgümnaasiumi õpilased, Tartu Ülikooli õppejõud Tiit Urva, kirjanik Jaak Urmet, Mirjam Mattiisen Johannes Mihkelsoni Keskusest jt huvitavad inimesed.

Osalesime ETKA Andras kampaanias „Kingi võimalus! Leia infot õppimisvõimaluste kohta raamatukogust“.

Väga elav ja südamlik kohtumine oli diplomaat Marina Kaljurannaga. Osalejad esitasid talle palju küsimusi ja said neile argumenteeritud vastused.

Sillamäe uue raamatukogu avamise tõttu võtsime vastu palju kolleege üle Eesti.

Narva Keskraamatukogu:

Koostööpartnerid: Eesti Rahvusraamatukogu, Eesti Hoiuraamatukogu, Kultuuriministeerium, Tartu Ülikool, Eesti Raamatukoguhoidjate Ühing, Eesti Lastekirjanduse Keskus, ajakiri „Täheke“, Eesti Rahva Muuseum, Riigikantselei, Integratsiooni Sihtasutus, Eesti Kirjastuste Liit, Ida-Virumaa keskraamatukogud, Viljandi Linnaraamatukogu, Saare Maakonna Keskraamatukogu, Lääne Maakonna Keskraamatukogu, Maksu- ja Tolliamet, Kaitseliit, ETKA Andras, Lux Express jt.

4.6.3 rahvusvahelisel tasandil.

Enamusel maakonna raamatukogudest rahvusvahelisel tasandil koostööpartnereid pole, kuigi Põhjamaade raamatukogunädala raames korraldasid üritusi mitmed raamatukogud. Samuti lüüakse kaasa oma kodukandi sõprusvaldadega ühisüritustel.

Sillamäe Raamatukogu:

Põhjamaade raamatukogunädala raames korraldati Rootsi Saatkonna näitus «Rootsi krimikuningriik. Tuntud klassikalised detektiivromaanid».

Kaks Sillamäe raamatukoguhoidjat osalesid Leningradi Oblasti Teadusraamatukogu rahvusvahelisel keskkonnakaitse konverentsil. Konverentsi materjalide kogumik sisaldas ka Sillamäe raamatukogutöötaja Soome lahele pühendatud ettekannet.

Palju positiivseid emotsioone andis kuulajatele Sankt-Peterburi kirjaniku Ljudmila Iljuhina ja fotokunstniku Konstantin Siverski loominguline õhtu.

2017.a tähistati Venemaal A.Puškini 180.surma-aastapäeva. Venemaa kolleegide kutsel osaleti nende projektides. Rahvusvaheline projekt „Elav Puškin“ ühendas Sillamäe ja Dagestani linna Hasavjurt (projekti korraldaja) raamatukogusid. Raamatukogu esitas korraldajatele elektrooniliselt oma raamatukogu ürituste salvestised. Projekti lõpuüritus toimus Puškini külas Boldinos (Venemaa,

Nižni Novgorod), kuhu oli kutsutud ka meie töötaja. Kõik kulud kattis korraldaja. Osalejate hulgas olid raamatukogutöötajad Ukrainast, Uzbekistanist, Kazahstanist, Hakassias, Baškiriast jt. Pihkva Oblasti Teadusraamatukogu kutsel osales Sillamäe raamatukogu "Rahvusvahelises veebi-maratonis „Puškin ilma piirideta“", millest võtsid osa ka Kreeka, Valgevene, Kazahstani ja Läti raamatukogud.

Oma videomaterjalid saatis Sillamäe ka Tšernogorski (Hakassia) raamatukogule, kus toimusid Rahvusvahelised Puškini lugemised.

Head töösuhted on Kingissepa (Venemaa, Leningradi obl.) raamatukoguga.

Narva Keskraamatukogu:

Koostööpartnerid: Ameerika Ühendriikide Suursaatkond, Tšehhi Vabariigi Suursaatkond, Poola Vabariigi Suursaatkond, Põhjamaade ministrite nõukogu, Leningradi Oblasti Teadusraamatukogu, Kingissepa Linna Keskraamatukogu (Vene Föderatsioon), Venemaa Peakonsulaat Narvas, Vene Föderatsiooni Suursaatkond Eestis, Vene Muuseum, Povilas Višinskise nimeline Šiaulai raamatukogu, Espo Sello raamatukogu (Soome), Rahvusvaheline Rahvuskultuuride Ühenduste Liit Lüüra.

4.7 Raamatukogu koolituskeskusena kasutajatele.

Kasutajakoolitused on raamatukogudes oluline võimalus leida uusi lugejaid.

2017. aastal viidi maakonna raamatukogudes läbi 247 rühmakoolitust 3130 inimesele. Rühmakoolituste arv suurenes 59 koolituse võrra, sealhulgas keskkogudes suurenes 50 koolituse võrra, külakogudes 4 võrra. Rühmakoolitusi tehti peamiselt õpilastele, kellele õpetati raamatukogu, teatmeteoste ja andmebaaside kasutamist. Raamatukogutunde, kus tutvustati raamatukogu kasutamist, viidi läbi ka algklasside- ja lasteaiast lastele. 14 raamatukogu (2016 -12) ei viidud läbi ühtegi rühmakoolitust.

Individuaalkoolitusi viidi läbi 1429, mis on 131 koolituse võrra vähem kui 2016. aastal. Sealhulgas keskkogudes vähenes koolituste arv 132 võrra ja külakogudes 13 võrra. Individuaalkoolitusi tehakse valdavalt vanemaealistele. Raamatukoguhoidja abi oodatakse erinevate e-teenuste kasutamisel, näiteks digiallkirjastamisel, e-kaubamajast tellimisel, internetipanga kasutamisel ja e-riigis toimetamisel. Vanemaealistel kasutajatel on tihti vaja raamatukogutöötaja tuge, abi või heakskiitu. Kahjuks juhtub nii mõnigi kord, et inimene on järgmisel raamatukogukülastusel õpitu unustanud ja õpetamine algab otsast peale. Vene elanikkonnale on tõlgitud erinevaid materjale eesti keelde ja aidatud täita eestikeelseid dokumente. Individuaalkoolitusi viiakse läbi ka lugeja esmakordsel lugejaks registreerimisel. 5 raamatukogus ei viinud läbi ühtegi individuaalkoolitust.

Jõhvi Keskraamatukogus loodi projekti tulemusena aasta lõpus juurde 2 arvutitöökohta. Kuna need asuvad seminarisaalis, siis ei saanud lugejad neid kasutada, kuna saal oli pidevalt välja üüritud.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Lugejakoolitust viiakse läbi vastavalt vajadusele. Kuna suurenenud on nende inimeste arv, kes vajavad arvutialast õpet, alustati KRK lugemissaalis individuaalse arvutiõppega eakamatele. Arvutialaseid individuaalkoolitusi oli alates septembrikuust kokku 70 AT. Kuna individuaalõpe muutus väga populaarseks, jätkame sellega ka 2018 aastal. Lisaks õpetatakse kasutama raamatukoguprogrammi Urram võimalusi, Estri ja DIGARi otsivõimalusi. Pensionäridele korraldatakse infotunde.

Sillamäe Raamatukogu:

Individuaalsete arvutikoolituste peamine sihtgrupp on eakad inimesed, kes soovivad esmast arvutikasutamise õpet.

Koolitusi vajati e-riigi ja e-teenuste kasutamisel, digiallkirjastamisel, CV-de koostamisel, õnnitluskaartide kujundamisel.

Noortele tutvustati kodulooandmebaasi ja RIKSi.

Raamatukogus täiendasid oma teadmisi Ida-Virumaa Kutsehariduskeskuse praktikandid, kes õpivad infotehnoloogiat.

Narva Keskraamatukogu:

Kokku viidi raamatukogus läbi 414 kasutajakoolitust, neist 114 rühma- ja 270 individuaalkoolitust. Koolitustel osales 2154 inimest. Suur osa individuaalkoolitustest oli seotud arvutioskuste ja infokirjaoskuse arendamisega. Tutvustati raamatukogu e-kataloogi ja ESTLEXi andmebaasi. Rühmakoolituste seas olid populaarseimad MakerLabi koolitused. MakerLabis viidi läbi 123 üritust, millest võttis osa 760 inimest. Tegevust jätkas Scrapbooking'u klubi. Jätkusid populaarsed niplispitsi õpitoad.

Ameerika klubis, mis pakub tasuta inglise keele õppe võimalusi, toimus 14 kohtumist. Ameerika klubi kõrval toimusid ka inglise keele suhtlusklubi ja lugemisklubi kohtumised. Klubide tegevust viis läbi USA vabatahtlik. Kokku toimus 15 suhtlusklubi ja 6 lugemisklubi kohtumist.

4.8 Raamatukoguteenuse turundus ja väljaanded

Teenustest ja sündmustest teavitamiseks kasutatakse mitut liiki kanaleid, varieerides neid vastavalt sihtrühmale.

Elektroonilised infokanalid:

Kõigi raamatukogude andmed (lahtiolekuajad, kontaktid, põhimäärus, kasutuseeskirjad) on leitavad omavalitsuste kodulehtedel lingi all "Haridus ja kultuur" või "Raamatukogud". Mitmed raamatukogud reklaamivad valla kodulehtedel ka raamatukoguüritusi. Toila Vallavalitsuse veebilehel on raamatukogude andmete juures lisaks võimalus teha otsingut elektronkataloogist URRAM.

Koduleht on olemas Iisaku, Kiviõli ja Toila raamatukogudel.

Raamatukogu sündmustest annavad lugejatele e-maili teel teada Avinurme ja Toila raamatukogu. Noorema ja töötava inimeseni jõuab info paremini sotsiaalmeedia kaudu. Voka raamatukogu reklaamib oma üritusi Toila valla kultuuri- ja spordikeskuse Facebooki lehel. Raamatukogu sündmusi reklaamitakse ka isikliku (Avinurme) või valla (Avinurme, Iisaku, Kuremäe, Narva - Jõesuu) Facebooki konto kaudu. Sotsiaalmeedia kaudu antakse infot raamatukogu lahtiolekuajadest, raamatukogusse saabunud uutest raamatutest ja jagatakse meedias ilmunud artikleid ja raamatututvustuste arutelusid ning soovitusi. Interaktiivsete teenuste arv on möödunud aastal kogu maakonnas jäänud samaks. Facebooki konto on maakogudest Toila, Sonda, Sinimäe, Kuremäe, Kurtna, Kiviõli, Narva - Jõesuu ja Avinurme raamatukogudel, kuigi mitu raamatukogu seda statistilises aruandes ei märgi. Eelmisel aastal viisime läbi koolituse „Veebi- ja turundustekstide koostamine“, mis kahjuks ei suurendanud sotsiaalmeedia kasutuselevõttu külakogudes, küll aga õpetas raamatukogu paremini turundama. Seda tõestab ka 164 võrra suurenenud postituste arv, sealjuures külakogude postituste arv suurenes 206 võrra.

Meedia:

Mitmed raamatukogud teevad koostööd kohalike ajalehtedega, kus reklaamivad ja kajastavad oma teenuseid, üritusi või raamatukokku saabunud uusi raamatuid. Tasuta ilmub ürituse info maakonnalehe Põhjarannik kultuuriküljel Suurtel Ida-Virumaa linnadel on olemas kohalik televisioon, mille võimalusi aktiivselt kasutatakse.

Lisaks elektroonilistele kanalitele ja meediale reklaamivad raamatukogud üritusi traditsioonilisel viisil. Paberreklaam (plakatid, flaietid) ning kohalikud väljaanded on suunatud rohkem vanemaelastele asjast huvitatutele. Kuremäe, Kurtna, Toila, Aseri ja Voka raamatukogude ürituste kuulutused on väljas valla infotahvlitel. Narva-Jõesuu Linnaraamatukogu ürituste kuulutused on üleval SPA hotellide reklaamitahvlitel

Mitmed raamatukogud peavad turunduse seisukohalt tähtsaks individuaalseid vestlusi. Kiviõli raamatukogutöötajad helistavad enne iga üritust inimestele ja kutsuvad nad raamatukokku.

Tuleb nõustuda paljude raamatukoguhoidjate arvamusega, et parim reklaam on raamatukoguhoidja ise, kes võlub oma professionaalsuse ja säravate silmadega.

Toila raamatukogu juhataja koostas raamatu „Eesti „Kultaranta” ehk kultuurilooline jalutuskäik“. Aseri raamatukogu juhataja osales raamatu „Aseri ajalugu“ koostamisel. Saka raamatukogu juhataja kogus andmeid ja materjali Saka raamatukogu kroonika lõpuni kirjutamiseks.

Jõhvi Keskraamatukogu:

Info jagamise kohad on jäänud endiseks vastavalt sihtgrupile.

Elektroonilised infokanalid:

- raamatukogu Facebooki lehel

Facebookis on Jõhvi keskraamatukogu sõprade arvu kasvatatud 200lt 800le, mis võimaldab senisest laiaulatuslikumalt kasutada sotsiaalmeedia võimalusi üritustest teavitamisel.

Kõige rohkem klikke pälvisid järgmised postitused:

1. 26. 09.2017 tehtud postitus: August Kitzbergi 91 aasta tagune luuletus „Kellele ma ääle annass”, mis on justkui naelapea pihta ka tänapäeval (17 258 klikki).
2. 19.06.2017 tehtud postitus: fotod Jõhvi keskraamatukogu kollektiivi osalemisest elavate raamatutena Jõhvi sünnipäeval korraldatud rongkäigus (1376 klikki).
3. 13.04.2017 tehtud postitus: fotod maakonna raamatukoguhoidjate ühiskülastusest TTÜ Virumaa kolledžisse, kus toimusid erinevad katsed – mõõdeti köögiviljade nitraadisaldust ja C-vitamiini sisaldust (891 klikki).

Kõige rohkem jagati järgmisi postitusi:

1. 26. 09. 2017 tehtud postitus: August Kitzbergi 91 aasta tagune luuletus „Kellele ma ääle annass”, mis on justkui naelapea pihta ka tänapäeval (13 566 jagamist).
2. 1.11.2017 tehtud postitus: eelteade Indrek Koffi ja Tuule Kanni esinemisest Jõhvi keskraamatukogus (66 jagamist).
3. 19.06. 2017 tehtud postitus: fotod Jõhvi keskraamatukogu kollektiivi osalemisest elavate raamatutena Jõhvi sünnipäeval korraldatud rongkäigus (75 jagamist).
 - veebilehekülg (<http://rk.johvi.ee/>) – elektronkataloog ja informatsioon raamatukogus toimuva kohta
 - ürituste reklaami saatmine koos raamatukoguprogrammi Urram meeldetuletustega
 - raamatukogu lugejate meililist
 - Jõhvi valla kodulehe sündmuste kalender ja kultuurikalender

Meedia:

Jätukvalt on meie partnerid kohalikud ajalehed Põhjarannik ja Jõhvi Teataja. Jõhvi Keskraamatukogu üritustest ja teenustest kirjutati maakonnalehes Põhjarannik 9 korral. Raamatukoguürituste lühiinfo ilmub tasuta igal neljapäeval ajalehes Põhjarannik ilmuvast rubriigis Vaba aeg. Korra kuus ilmuvast vallalehes Jõhvi Teataja ilmusid reklaamid raamatukogu üritustest. Info raamatukogu üritustest on üleval Ida-Virumaa Omavalitsuste Liidu kultuurikalendis.

Muud võimalused:

Ürituste kuulutusi saadetakse ülespanemiseks naaberramatukogudesse Kohtla-Järvel ja Ahtmes.

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Raamatukogu ja raamatürituste reklaamiks kasutati kohalikku ajakirjandust (Põhjarannik, Инфопресс, Панорама). Tehti ülevaateid uudiskirjandusest. Samuti jagati infot ja levitati reklaami raamatukogu kodulehel ja FB-s.

Sillamäe Raamatukogu:

Informatsiooni raamatukoguteenuste kohta annab raamatukogu veebileht ning postitused sotsiaalvõrgustikes Facebook, Youtube, Blogger, Google+, Calameo, blogides.

Kodulehel pakutakse järgmisi andmekogusid: Kirjanikud- laureaadid, Info õpetajale (raamatukogu poolt pakutavate loengute nimekiri).

Raamatukoguteenuseid tutvustati Sillamäe linna TVs ja raadios, linna ajalehes, samuti linna veebilehel.

Narva Keskraamatukogu:

Turunduse eesmärgil laiendati ürituste reklaamimist läbi sotsiaalmeedia (Facebook, Vkontakte, Youtube). Raamatukoguga seonduva info edastamiseks kasutatakse linnalehti, ERRi ETV+ kohalikku stuudiot, Raadio 4 saateid, infoportaali Seti.ee, Stena.ee, Tema.ee, Narva linna kodulehekülge, raamatukogu kodulehekülge ja infostende. Samuti kasutati kaubanduskeskuste Astri, Prisma ja Fama infostende. Uuendused võeti kasutusele Narva keskraamatukogu fuajees, kus ekraanilt loetavaid üritusi kajastavad reklaamklipid.

Narva Keskraamatukogu tegevust kajastati meedias 37 korral.

Raamatukogu koostas ajaloolise interaktiivse mängu „Vana Narva tänavad“ ja dokumentaalfilmi „Narva Keskraamatukogu ajalugu“.

4.9 Andmebaasid.

Enamus maakonna raamatukogusid uusi andmebaase ei loonud.

Täiendatakse andmebaase RIKS ja Kodulugu.ee kodulooliste artiklitega.

Igas omavalitsuses on üks raamatukogu, kes hoolitseb selle eest, et tema valla lehed ja muud koduloolised materjalid oleksid andmebaasi sisestatud.

Esimese raamatukoguna maakonnas avas Toila raamatukogu oma topoteegi.

Maakonna keskraamatukogude põhitähelepanu oli jätkuvalt suunatud kodulooandmebaaside täiendamisele. Toimus pidev e-kataloogi korrastamine: trüki- ja kirjavigade parandus, korduvate kirjade kustutamine jne. Sillamäe ja Narva raamatukogud lisasid andmebaasi ka skaneeritud dokumente (linnaelanike mälestused, dokumendid ja fotod perearhiividest, artiklid vanadest ajalehtedest jne).

Keskraamatukogude kodulehtede vahendusel on lugejatel ligipääs erinevatele andmekogudele: ESTER, DIGAR, DIGAR Eesti ajalehed, ISE, Eesti Veebiarhiiv, Riigi Teataja jne.

5. 2018 aasta tegevused

2018.a jätkuvad tõenäoliselt haldusreformiga seotud muudatused raamatukoguvõrgus. Maakonnas on pärast haldusreformi 8 omavalitsust, millest 4 omavalitsust tekkis erinevate valdade liitumise tulemusel. Kuna nende omavalitsuste juhtimisstruktuur ei ole veel paigas, siis esialgu allasutuste tõsiste struktuurimuudatusteni pole jõutud.

Alutaguse valla raamatukogud liideti küll Alutaguse Huvikeskuse alla, kuid ees seisab raamatukogude valdkonna juhi määramine, samuti Iisaku ja Tudulinna raamatukogu liitumise üle otsustamine. Tõenäoliselt hakkavad Alajõe ja Tudulinna raamatukogu pakkuma valla infopunkti teenust. Aasta jooksul peaks selguma, kuidas toimib Kiiklas raamatukogu ja rahvamaja ühendamine ühe töötaja ametiks.

Narva-Jõesuu Linnaraamatukogu koosseisu kuuluvad nüüd ka Olgina, Vaivara ja Sinimäe raamatukogu. Ees seisab samuti raamatukogu juhi valimine ja omavahelise koostöö loomine.

Lüganuse ja Toila vallas pole raamatukogusid veel reformitud, kuid arutelusid erinevate võimaluste üle on peetud. 2018.a toob kindlasti ümberkorraldusi ka nendes valdades.

Raamatukogutöö valdkonnas on plaanitud järgmisi tegevusi:

- Aseri, Toila, Kuremäe, Avinurme ja Iisaku raamatukogud plaanivad läbi viia raamatufondi inventuuri.
- Iisaku, Saka, Maidla, Tammiku, Kiviõli ja Tudulinna soovivad jätkata kirjanduse mahakandmist.
- Iisaku raamatukogul koos Iisaku Muuseumi Sõprade Seltsiga on valmimisjärgus kogumik kunagise kohaliku pastori, seltsi- ja ühiskonnategelase Voldemar Kuljuse elust ja loometeest.
- Tudulinna ja Lüganuse raamatukogud loodavad kolida uutesse ruumidesse.

- Toila raamatukogu jätkab koostöös Toila valla Spordi- ja Kultuurikeskusega salongiõhtute ja teiste ürituste korraldamist

Jõhvi Keskraamatukogu:

- Raamatukogu arengukava koostamine
- Rahuloluuuringu läbiviimine Jõhvi Keskraamatukogu külastajatele
- URRAM-i lugejate loendi korrastamine (praegune seis takistab teavituste masspostitamist)
- Facebookis Jõhvi keskraamatukogu sõprade arvu kasvatamine tuhandeni
- Sihipärane töö pikaajaliste võlglastega
- Sponsorite leidmine ürituste korraldamiseks
- EV100 ürituste korraldamine

Kohtla-Järve Keskraamatukogu:

Kuna 2018. aasta on pühendatud Eesti Vabariigi 100 sünnipäevale, siis paljud raamatukogu üritused ja näitused on seotud selle tähtpäevaga.

Jätkatakse kogude korrastamist.

Jätkata tuleb ka individuaalset tööd lugejatega, eriti lastega.

Sillamäe Raamatukogu:

Raamatukogu 2018.aasta eesmärk on säilitada raamatukoguteenuse tase linna elanike arvu pideva languse tingimustes. Sel eesmärgil tuleb jätkuvalt aktiivselt reklaamida raamatukogu teenuseid ja üritusi, suunates neid erinevatele vanusegruppidele nii raamatukogus kui ka mujal.

Eesti Vabariigi 100.juubel on raamatukogu 2018.a ürituste läbiv teema.

Narva Keskraamatukogu:

Suuremat tähelepanu pööratakse rahvusvahelistele projektidele ja parterite kaasamisele väljaspool Eestit.

Aasta jooksul toimuvad erinevad EV100 üritused. Osaletakse üle-eestilistes üritustes, kaasatakse koostööpartnereid, rahvusseltse ja erinevaid kultuuri- ja haridusasutusi.

Jätkatakse EV100 „Kunst raamatukokku“näituste korraldamist. Noori kaasatakse raamatukogu projektide algatusse ja teostusesse.

Jätkatakse koostööd Ida-Viru Kutsehariduskeskuse infotehnoloogia tudengite praktikabaasiks olemisel, keda kaasatakse ürituste korraldamisse ja uute tehniliste võimaluste rakendamisse raamatukogus.

Jätkub koostöö ETKA Andrasega. Raamatukogu suurendab täiskasvanute võimalusi elukestvas õppes osalemiseks läbi atraktiivsemate ürituste.

Erivajadustega lugejatele võimaldatakse raamatukoguteenust ka kodus. Toimub koosöö erivajadustega inimestega töötavate organisatsioonide ja asutustega.

Raamatukogu toetab erivajadustega inimeste koolitamist infotehnoloogia valdkonnas, korraldab õpitubasid, ekskursioone, individuaalõpet jm.

Laiendatakse MakerLabi tegevust - taaskasutuse ning keskkonnahariduse suunda. Soetatakse uusi tehnilisi vahendeid robotika valdkonnas. Koolitatakse personali.

Lugejad saavad tasuta osaleda inglise keele suhtlusklubi ja American Club'i tegevuses. Kaasatakse vabatahtlikke Ameerika Ühendriikidest inglise keele kursuste läbiviimiseks edasijõudnutele.

Luuakse soodsamad tingimused eesti keele klubi tegevuse arendamiseks. Tehakse koostööd Integratsiooni Sihtasutuse ja Rajaleidjaga.

Jätkeb koduloolise informatsiooni kogumine ja kodulehekülje täiendamine, ürituste korraldamine. Luuakse uus atraktiivne füüsiline keskkond koduloolise materjali ja teavikute jaoks.

2018. aastal kavandatakse Narva vanalinna maketi paigaldust raamatukogu 4.korrusele, koostatakse selleks ruumiplaneering. Avatakse uue füüsilise keskkonnaga koduloo osakond.

Koostajad: Anne Kippar, Piret Kallas, Reet Kaldur, Ingrid Spitz

Direktor

Allkiri /Ingrid Spitz/

LISA 1

Personali koolitus

Raamatukogu nimi	Koolituste arv	Koolitustundide arv (koolituse maht)	Koolituseks kulutatud
Aseri	8	45,5	0
Avinurme	1	8	39
Iisaku	4	69	230
Kiviõli	8	61	108
Kuremäe	4	36	0
Kurtna	3	15	0
Maidla	2	4	0
Pagari	2	9	0

Toila	3	32	78
Jõhvi Keskraamatukogu	38	278,5	550,00
Kohtla-Järve KRK	30	548	445
Sillamäe Raamatukogu	8	160	550
Narva Keskraamatukogu	13	181	257
KOKKU	124	1447	2257,00

LISA 2

Raamatukogutöötajate avalikud esinemised: ettekanded, loengud, koolitused

- lisaku raamatukogu juhataja Hille Väljaotsa esines ettekandega raamatukogu 110. aastapäeva tähistamisel raamatukogu ajaloo ja tänapäevast ning raamatukogus korraldatud õpitoa läbiviimisel. Toila raamatukogu juhataja Lea Ranna ettekanded:
- ERÜ aastakoosolekul „ERÜ maaraamatukogude sektsiooni tegevusest 2016. aastal”
- ERÜ maaraamatukogude sektsiooni suveseminaril „Ennast hinnata ei olegi nii kerge!” (rahvaraamatukogude sisehindamise pilootprojekti valguses);
- ERÜ maaraamatukogude sektsiooni suveseminaril „25 aastat suveseminare sõnas ja pildis – ülevaade toimunud suveseminaridest”.
- Jõhvi Keskraamatukogu lasteosakonna juhataja Reet Kaldur rääkis Kiviõli Vene Kooli lõpuklassidele raamatukoguhoidja elukutsest kaasajal
Kohtla-Järve KRK töötajate ettekannete teemad:
 - Meresõitja, admiral ja lihtsalt meremees – I.F.Kruzenstern
 - Jüri Kuuskemaa, õnnelik inimene, kes teab vastuseid kõigile küsimustele
 - Naine, poeesia ja armastus – Rimma Kazakova
 - „Vana Tallinna legendid“ - rännak J.Kuuskemaa raamatu järgi
 - Austria Elisabeth: ilu ja stiil
 - Tiflisi must roos, vürstinna Nino Tšavtšavadze
 - Lembit Ulfsak, tuntud ka kui Thjil, Paganel, mr.Ay...
 - Eve Kivi, seiklusliku iseloomuga kaunitar
 - Kadripäeva kombed
- Narva Keskraamatukogu töötajate avalikud esinemised:
 - Raamatukogu töötajad esinesid 4 korral rahvusvahelistel konverentsidel (Sankt-Peterburg, Kingisepp).
 - Üks töötaja esines Andrase ühisüritustel ja seminaridel.
 - Narva raamatukogu direktor esines Integratsiooni Sihtasutuse poolt korraldatavatel keeleõppe seminaridel ja keelekohvitutes loenguga „Avalik esinemine“, „Karjääriplaneerimine“.
 - Narva Keskraamatukogu direktor ja bibliograaf esinesid Raadio4, kus tutvustati raamatukogu teenuseid ja räägiti raamatukogu arendamise võimalustest.
 - T. Krivolap esines Peterburis Leningradi oblasti Teadusraamatukogu Keskkonna konverentsil loenguga „Keskkonnaprobleemide käsitlemine Narva Keskraamatukogus“. Konverentsist võttis osa 2 raamatukogu töötajat.
 - Raamatukogu direktor esine ETKA Andrase seminaridel raamatukogu tegevusi tutvustavate ettekannetega.
 - 1 töötaja esines keeltekoollis „Algus“ loengutega: „Karjääriplaneerimine“ ja „Avalik esinemine“.

- T. Klimina esines Sankt-Peterburis Tööstustehnoloogia ja Disaini Riikliku Ülikooli konverentsil- loenguga „Revolutsiooni sündmused ja tagajärjed Narvas ja selle ümbruses“, ning teise ettekandega „I. Kotšurov Narvas 1907-1916.
- T.Klimina esines Kingiseppa Keskraamatukogus Ajaloolise ühingu Jamburg-Kingisepp rahvusvahelisel konverentsil loenguga „Revolutsiooni sündmused ja tagajärjed Narvas ja selle ümbruses“.
- J.Sergejeva esines Narva Hooldekodus „I. Severjanin 130“ kirjandusliku luulekavaga.
- Kuuli esines Integratsiooni Sihtasutuse poolt korraldatud keelekohvikus "Vastlapäev" loenguga

LISA 3

Raamatukogude ehitamine, renoveerimine, remondid

Raamatukogu nimi	Teostatud tööd (2017)
Sillamäe Raamatukogu	Renoveeriti keskraamatukogu ruumid Viru 26. Haruraamatukogus tehti ühe saali remont. Innovatsioon labori MakerLab ruumi renoveerimine
Narva Keskraamatukogu	Suure ja väikese saali renoveerimine. Laoruumi renoveerimine. Tuletõkkeuste paigaldamine. Lasteosakonna näitusesaali pisiremont
Kohtla-Järve KRK	Kolme tööruumi põrandate kapitaalremont
Jõhvi Keskraamatukogu	Välisukse vahetus Tamburi ja fuajee sanitaaremont

LISA 4

Laste-ja noorteüritused

Raamatukogu nimi	Ürituse nimi	Osavõtjate arv
Kiviõli Raamatukogu	Kingi raamatukogule järjehoidja!	249
	Jõulumuinasjutuhommikud	101
	Vanavanemate päev	74
	Kukeaasta lastehommikud „KUKEELEEGU“	65
	Vanavanemate päev	74
	Mamma Muu ja teised vissimuud	61
Sillamäe Raamatukogu	Tund raamatukogus (ettelugemine/vestlus, meisterdamine,joonistamine, mäng)	944
	Tutvume uue raamatukoguga. Ekskursioonid	334
	Vestlused lastekirjanikest	597
	Temaatilised vestlused	477
	Ajakirja Täheke tutvustus ning kolm kohtumist toimetaja ja autoritega	404
	Kodulootunnid lastele	442
	Viktoriinid ja konkursid	106

	Konkurss „Elav klassika“	179
	Mälumängud	40
	Meistrituba Teeme ise multifilmi	19
	Kirjandusmängud	43
K-Järve Keskraamatukogu	Kirj.hommik Aabits läbi aegade	20
	Kirj.hommik Ülemaailmne laste päev	40
	Advendihommikud Nääripuu, nääripuu – okkiline kuusk	32
	Kohtumine lastekirjanik E.Kondiga	40
	Viktoriin „Kuula ja pane tähele“	21
	Infopäev Aeg lugeda (vene k.)	188
	Maakondlik ettelugemispäev	35
	Temaatilised koolivaheaegade meisterdamistoad	600
	Linna koolide ja lasteaedade laste ekskursioonid raamatukokku	300
	Infopäev Aeg lugeda (vene k.)	188
Narva Keskraamatukogu	Jõulud ja uus aasta Jaapanis. Loeme ja meisterdame	37
	Eesti, peipsiveere ja vene jõulud: kombed ja traditsioonid	20
	Loeme lugemiskoeraga	243
	Raamatukogu sõidab lasteaiale külla	333
	Lehitsedes linna raamatut	195
	Lauamängude klubi	418
	Kaks Antoniot. Kohtumine Vladimir Nahhimovi ja tema marionett-nukkudega	55
	Kornei Tšukovski imepuu	326
	Aardejaht	115
	Laste Vabariik Raekoja platsil	130
	Teadmispäeva pidu Narva Issanda Ülestõusmise peakiriku territooriumil	115
Jõhvi KRK	Jututoa laste jõulud Norra trollide seltsis. Norra koolilaste jõuluüllatus Jõhvi lastele. Vt punkt 1	42
	Eestil on sünnipäev. EV 99 üritused Kalevipoja lasteaias, raamatukogus, Jõhvi Vene Põhikoolis + väljapanek rahadest, meenetest	77
	Eesti lastekirjanike raamatud vene keeles. Üritused koos näitusega Jõhvi Vene Põhikoolis ja raamatukogus 4 korda	175
	Emakeelepäev- eesti keele päev. Kiviõli Vene Koolis, Sipsiku lasteaias, Mäetaguse Põhikoolis, raamatukogus	127
	Euroopa nädal. Üritused+ näitus raamatukogus, Jõhvi Põhikoolis, Jõhvi Vene Põhikoolis, Mäetaguse Põhikoolis. Valmis PowerPoint esitlus	247
	Suur meisterdamispäev. Kevadel ja sügisel koostöös soomlastest juhendajatega+ väljapanek meisterdamisraamatutest	52
	Muuseumiöö „Öös on mängu“ aaretejaht.	42

	Ettelugemispäev „Loeme koomiksit“. Jõhvi Põhikoolis ja raamatukogus + näitus koomiksiraamatutest	126
	Tere, Täheke! Ajakirja Täheke algusaastad ja venekeelne ajakiri täna. Jõhvi Vene Põhikoolis	68
	Lapsed kohtuvad kirjanikega. Jõhvi Vene Põhikooli õpilastega Piret Raud, Ilona Martson, Markus Saksatamm+ väljapanek raamatutest Markus Saksatamm Jõhvi Põhikooli õpilastega+ näitus ja viktoriin (osales 39 õpilast)	118

LISA 5

Kuidas on maakonnas/linnas täidetud raamatukoguteeninduse maakondliku koordineerimise ülesandeid?

Kogude komplekteerimine ja töötlemine

Toimub maakonnaraamatukogu ja KOV vahel sõlmitud rahalise lepingu alusel, kus mõlemad osapooled fikseerivad ära oma õigused ja kohustused. Samas on seal kindlalt fikseeritud raha kulutamise mõlema poole aruandlus. Ida-Viru maakonnas on lepingute süsteem hästi toiminud, arusaamatusi omavalitsustega pole olnud. On välja töötatud komplekteerimise põhimõtted, millest kirjanduse valikul lähtuda. Reeglina teevad maaraamatukogud ise oma teavikute tellimused, kuid keskraamatukogu komplekteerimisosakonnal on koordineeriv roll jälgida, et ilukirjanduse osakaal ei läheks maakonna tellimustes liiga suureks. Samuti on õigus mõne kultuurilooliselt olulise teose puhul seda maaraamatukogudesse tellida, kui koondtellimus osutub liiga väikseks. Komplekteerimisosakond jälgib ja analüüsib ka teavikute kustutamist ning abistab maakogusid inventuuride tegemisel (tihti osalevad ka teised keskraamatukogu töötajad).

Aruandlus

Keskraamatukogu jälgib maakonna raamatukogude statistiliste aruannete täitmist ning pärast kontrollimist saadab ära. Kuigi aruandlust on tehtud juba aastaid, siis ikkagi tuleb ette vigu.

Kõik maakonna raamatukogud esitavad ka sõnalise aruande, mis on aluseks maakonna koondaruande kirjutamisel. Jõhvi Keskraamatukogu on juba 2 aastat pannud maakogude aruanded oma kodulehele välja. Siiski kipuvad maakogude aruanded olema väga lühisõnalised, nii et nende põhjal on raske raamatukogu tööd analüüsida.

Põhinäitajate tabelid oleme koostanud igal aastal ja saatnud ka kõigile raamatukogudele.

Täiendkoolitused

Keskraamatukogu poolt läbi viidud õppepäevad on paljude maaraamatukogude jaoks ainukesed koolitused, kus osaletakse. Seetõttu on keskraamatukogul väga oluline roll leida võimalikult häid koolitajaid võimalikul väikese tasu eest. Veel parem on leida koostööpartnereid, kelle kaudu saab huvitavaid koolitusi lausa ilma rahata. Viimaste aegade head partnerid on ETKA Andras ja Tervise Arengu Instituut. Keskraamatukogu on püüdnud valida koolituste jaoks nii erialased kui silmaringi avardavavad teemad. Eriti hinnatud on loengud erinevate maade kirjandusest, samuti klienditeenindusest. Head meelt teeb see, et valdavalt on maaraamatukogud rahul neile korraldatud koolitustega ning rahul on olnud ka maakonna suurte keskraamatukogude töötajad.